

TUARASCÁIL BHLIANTÚIL 2013

Ráiteas an Phríomhfheidhmeannaigh

Tá sainordú uile-oileán ag **safefood**, agus de bhrí gur obair idir ghníomhaireachtaí a bhíonn ar bun againn, gné lárnach dár gcuid oibre is ea an chomhpháirtíocht. Is é an cur chuige atá againn a chur ina luí ar an bpobal gur freagracht i bpáirt é an tsábháilteacht bia agus an t-itheachán folláin a chur chun cinn agus gur fearr na torthaí a bhaintear amach trí chomhpháirtíochtaí gairmiúla agus cuiditheacha.

Is é croífheidhm na heagraíochta sábháilteacht bia agus dea-chothú a chur chun cinn ar oileán na hÉireann, agus bunaítear gach ceann dár ngníomhaíochtaí ar chomhairle eolaíoch stuama. Le cois an raon leathan fianaise eolaíche atá ar fáil, déanann **safefood** taighde a choimisiúnú mar chomhlánú ar an bhfianaise atá ar fáil agus chun bearnaí eolais ar leith a líonadh. Cuireann an clár taighde fianaise riachtanach ar fáil chun tacú lenár ngníomhaíochtaí. I gcaitheamh 2013, foilsíodh roinnt torthaí tábhachtacha taighde, lena n-áirítear staidéar ar mhicribhitheolaíocht dromchlaí a ndéanann an lámh teagmháil leo, taighde ar bhainistiú meáchain san earnáil phríomhchúraim agus staidéar ar chothú i measc lucht luathfhágála na scoile.

I mbliana seoladh feachtas nua trí bliana chun cabhrú le tuismitheoirí díriú ar fhadhb an ró-mhéachain agus an mhurtaill óige. Tosaíocht sláinte poiblí is ea é dul i ngleic le murtall óige, de bhrí go bhfuil duine as gach ceathrar páistí róthrom nó murtallach. Tríd an bhfeachtas seo cuirfear réitigh phraiticiúla éagsúla ar fáil do thuismitheoirí chun gur féidir leo dul i ngleic leis an nósanna laethúla as a leanann ró-mhéachan óige. Coimeádfaidh an feachtas tuismitheoirí ar an eolas faoi na dúshláin a ghabhann le ró-mhéachan óige, agus an tionchar diúltach a bhíonn aige ar chaighdeán saoil an pháiste, agus a thábhachtaí atá sé go rachfaí i ngleic leis anois ar mhaithe le saol an pháiste amach anseo. Gan gníomhaíocht chun na treochtaí atá i réim faoi láthair i meáchain daoine fásta agus leanáí a mhaolú agus a chosc, beidh fadhbanna suntasacha sláinte maidir le ró-mhéachan le réiteach ag na glúine a thiocfaidh inár ndiaidh, fadhbanna a d'fhéadfaí a chosc anois.

I réimse na sábháilteachta bia, cuireadh an dara céim den fheachtas Cur Amú Bia i bhfeidhm i mBealtaine, nuair a díródh ar an dáta 'úsáid roimh' ar bhia, le tomhaltóirí a spreagadh chun bia a ithe nó a reo roimh an dáta sin. D'aibhsigh taighde i measc tomhaltóirí gur deacair ar shlí éigin do dhuine fásta amháin as gach cúigear lipéid bhia a thuiscint, agus measann duine amháin as gach triúr gurb ionann céille do na dátaí 'úsáid roimh' agus 'b'fhearr roimh' ar lipéid bhia. Mar sin féachadh san fheachtas seo le daoine a chur ar an eolas faoin difríocht idir na téarmaí sin, agus faoin tslí le leas a bhaint as an eolas sin chun sábháilteacht bia agus laghdú ar chur amú bia a chur chun cinn ag an mbaile.

Dár réir sin, ba mhaith liom mo bhuíochas, agus buíochas Bhord Comhairleach **safefood** agus mo chomhghleacaithe, a ghabháil leo siúd ar fad a d'oibrigh linn in 2013 chun réiteach a fháil ar na dúshlán éagsúla atá fúinn. Táim ag tnúth le leanúint leis an gcur chuige comhpháirtíochta seo agus sláinte an phobail ar oileán na hÉireann a fheabhsú.

Ray Dolan

Ardoifigeach Feidhmiúcháin

Foramharc

Is comhlacht feidhmiúcháin uile-oileán é **safefood**, a bunaíodh faoi Chomhaontú na Breataine-na hÉireann. Tá sainchúram ginearálta air feasacht agus eolas ar shábháilteacht bia agus ar cheisteanna cothaithe a chur chun cinn ar oileán na hÉireann. Seo cuid de na gníomhaíochtaí a dtugaimid fúthu:

- Sábháilteachta bia a chur chun cinn
- Taighde ar shábháilteacht bia
- Comhairle a thabhairt i dtaobh cothú
- Comhoibriú eolaíochta agus naisc idir saotharlanna a chur chun cinn
- Comhairle eolaíoch neamhspleách a chur ar fáil
- Athbhreithnithe dírithe ar an tomhaltóir a chur ar fáil.

Oibríonn na ceithre stiúrthóireacht – Margaíocht agus Cumarsáid, Oibríochtaí Corparáideacha, Sláinte agus Cothú an Phobail, agus Eolaíocht Bia le chéile chun an sainchúram thuas a chomhlíonadh.

Is é gnó Oibríochtaí Corparáideacha a chinntiú go gcomhlíonann **safefood** gach ceann dá cheanglais agus dá fhreagrachtaí airgeadais, acmhainní daonna agus córas faisnéise agus go cuirtear dea-chleachtas chun cinn i ngach réimse de dhéanamh beartas agus den rialachas corparáideach. Tá freagracht iomlán ar Oibríochtaí Corparáideacha as an bhfeidhm thaighde agus as clár naisc saotharlainne agus comhar eolaíoch a fhorbairt.

Is é sainchúram na stiúrthóireachta Sláinte agus Cothú an Phobail bia a bheith sábháilte ó thaobh cothú agus galair thógálacha bia-iompartha a chosc trí chlár chumarsáide agus taighde **safefood**.

Tá cúram ar an stiúrthóireacht Eolaíocht Bia as gach gné den tsábháilteacht bia, m.sh. micribitheolaíocht, ceimic agus tocsaineolaíocht lena n-áirítear measúnachtaí eolaíoch, ábhair taighde agus ábhair shuirbhé a aithint agus faireachas a dhéanamh ar ghalair bhia-iompartha. Cuirtear sainchomhairle agus tacaíocht eolaíoch ar fáil do gheallsealbhóirí seachtracha, leis.

Is é cúram na stiúrthóireachta Margaíochta agus Cumarsáide teachtaireachtaí corparáideacha na heagraíochta a chur chun cinn i measc pobail meáin áirithe ar na slite is éifeachtaí. Úsáidtear caidreamh meán, fógraíocht, gníomhaíocht tionscnaimh, imeachtaí

margaíochta dírí, foilseacháin agus urraíocht chun na príomhtheachtaireachtaí mar gheall ar shábháilteacht bia, sláinteachas bia agus cothú a chur in iúl don phobal.

Sábháilteacht Bia

I gcláir shábháilteacht bia **safefood** díritear go príomha ar eolas a thabhairt do dhaoine agus iad a chumhachtú chun cinntí dearfacha a dhéanamh mar gheall ar shábháilteacht bia. Is den tábhacht cumarsáid a bhunú ar bhonn leordhóthanach urrúnta fianaise agus baineann **safefood** úsáid as an fhianaise eolaíoch is fearr dá bhfuil ar fáil chun comhairle shoiléir, réalaíoch, chuí agus neamhspleách a chur ar thomhaltóirí.

Chuirge sin agus ábhair thaighde á roghnú aige, díríonn **safefood** ar bhearnaí ábhartha san eolas a líonadh trí chlár struchtúrtha ina bhféachtar ar na topaicí atá ag teacht chun cinn i sábháilteacht bia a léirmhíniú agus a shainiú agus ina ndírítear ar údair imní tomhaltóirí i dtaca le heolaíocht bia. Ina cháil mar mar eagraíocht thuaidh/theas déanann **safefood** comhar eolaíoch agus naisc le saotharlanna agus le geallsealbhóirí eile a chur chun cinn chun sláine an tslabhra bhia a neartú trí thionscnaimh ar nós Líonraí Faisnéise **safefood**.

Tá ról ríthábhachtach ag an ngrúpa i dtaca le gairmithe sábháilteacht bia a nascadh le chéile chun gur féidir eolas agus saineolas a chomhroinnt.

Líonraí Eolais

Bunaíodh na hocht Líonra Eolais seo a leanas: *Verocytotoxigenic escherichia coli* (VTEC); *Salmonella*; *Campylobacter*; *Listeria*; *Cryptosporidium*; Iarmhar ceimiceacha; bitocsainí; agus ailléirge agus éadulaingt bia. Saineolaí sa réimse ábhartha a dhéanann gach líonra a éascú.

Chuir **safefood** agus éascaitheoirí na líonraí cairt do chustaiméirí i dtoll a chéile mar ghníomh comhair. Leagtar amach sa chairt an méid is féidir le baill a bheith ag súil leis ó na líonraí agus an méid a mbeifear ag súil leis ó bhaill. Is féidir an chairt a fheiceáil ar leathanach baile na Líonraí.

Cuirtear spéis i gcónaí sa chlár um Oiliúint agus Soghluaisteacht Líonraí Eolais. Tacaíonn an clár sin le baill ar mian leo am a chaitheamh in eagraíocht eile chun cur lena n-eolas agus a gcuid taithí ar réimse a bhaineann le hobair na líonraí agus chun an t-eolas a fhaigheann siad a chomhroinnt le gairmithe eile. Deis den scoth is ea é do bhaill cur lena gcuid scileanna agus taithí níos ginearálta a fháil.

Tháinig méadú eile ar bhallraíocht sna líonraí in 2013. Ba é 1,800 líon na mball sna líonraí ar fad an 31 Nollaig 2013. D'eagraigh gach líonra comhdháil bhliantúil agus d'fhoilsigh nuachtlitir do na baill.

Buaicphointí na Bliana

An Líonra um Ailléirgí Bia agus Éadulaingt ar Bhia

D'eagraigh an Líonra Ailléirge agus Éadulaingt Bia dhá cheann d'imeachtaí nuálacha i Meán Fómhair mar chuid den tSeachtain um Fheasacht ar Ailléirgí.

Cruinniú líonra ar imdhíon-teiripe ó bhéal a bhí sa chéad imeacht, agus mheall sé geallsealbhóirí agus tomhaltóirí tábhachtacha, lena n-áirítear leanaí, atá buailte ag ailléirge. Ba é an Dr Andrew Clark a cheap an chóireáil seo agus rinne sé cur i láthair den scoth ar an obair atá déanta aige ar 'cóireáil agus réiteach ailléirgí bia'.

Ba é an dara imeacht díospóireacht a d'óstáil Grúpa Comhdhála Thuaisceart Éireann ar an Eolaíocht agus an Teicneolaíocht sa Seomra Comhdhála, Stormont. Ba é an téama 'Eipidéim na hAilléirge Bia – an bhfuil leigheas i ndán dúinn?' Eagraíodh é i gcomhar leis an gCumann Ríoga Ceimiceoirí agus tugadh óráidí ar son eagraíochtaí tacaíochta, tomhaltóirí atá buaile ag ailléirgí agus gairmithe gairmiúla.

Líonra na nIarmhar Ceimiceach

Bhí comhdháil bhliantúil ag Líonra na nIarmhar Ceimiceach i Meán Fómhair i gcomhar leis an Tionscadal 'Bianna Sábháilte agus Sláinte' arna chomhordú ag Teagasc. Ba é téama na comhdhála 'Antaibheathaigh Agrabhia: Iarmhar, Rialú agus Friotaíocht'. D'fhreastail os cionn 100 toscaire ar an imeacht agus san áireamh sa chlár bhí óráidí ó shaineolaithe ar oileán na hÉireann agus lastall de, in éineacht le roinn inar tugadh spléachadh grinn ar na topaicí atá

ag teacht chun cinn. Taifeadadh cuid de na cur i láthair agus na hagallaimh agus cuireadh iad ar fáil ar líne.

Líonra *Campylobacter*

Reáchtáladh an chéad chomhdháil de Líonra *Campylobacter* an 17 Bealtaine 2013 ag Ionad Taighde Bia Teagasc, Baile an Ásaigh, Baile Átha Cliath. Clúdaíodh raon leathan topaicí, lena n-áirítear gnéithe dlíthiúla d'éilimh nimhithe bia agus taithí na nOifigeach Sláinte Comhshaoil ar chásanna *Campylobacter* a imscrúdú.

Líonra *Listeria*

Bhí comhdháil bhliantúil ag Líonra *Listeria* i Meán Fómhair i gcomhar leis an tionscadal taighde PROMISE, a mhaoinigh an AE. Ba é téama na comhdhála a mhinice a tharlaíonn ionfhabhtú *Listeria*. I measc na gcainteoirí bhí beirt shaineolaithe aitheanta, an tOllamh Martin Weidman d'Ollscoil Cornell agus an Dr. Dagmar Schroder as Ollscoil na Míochaine Tréidliachta, Vín. D'fhreastail os cionn 140 toscaire ar an imeacht, ó raon earnálacha lena n-áirítear táirgeadh bia, taighde, an t-acadamh agus an earnáil phoiblí. Cuireadh an chomhdháil ar fáil mar shruth beo ionas go bhféadfadh baill, nach bhféadfadh a bheith i láthair, éisteacht leis na cur i láthair agus na himeachtaí.

Líonra *Salmonella*

Eagraíodh cruinniú bliantúil an líonra *Salmonella* i mBaile Átha Cliath an 24 Aibreán 2013, sa Choláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath. Ba é an Dr. Larry Beuchat ón Ionad Sábháilteachta Bia ag Ollscoil Georgia, Stáit Aontaithe Mheiriceá, an príomhchainteoir, agus d'aibhsigh sé ceisteanna a bhaineann le *salmonella* i mbianna ar bheagán maothais. Rinne cainteoirí cur i láthair ar son UCD, an Abu Dhabi Food Control Authority, Crème Global agus Ollscoil na Banríona Béal Feirste.

Líonra Bitocsainí

Bhí comhdháil bhliantúil ag an Líonra Eolais ar Bitocsainí an 4 Nollaig 2013 i mBéal Feirste. Ba é téama na comhdhála 'Rioscaí atá ag teacht chun cinn sa Slabhra Soláthar Beathaithe' a dhírigh ar bhagairtí atá ar eolas agus ar bhagairtí atá ag teacht chun cinn do dhaoine agus d'ainmhithe ó bheathú ainmhithe a thrádáiltear go domhanda a bheith ionfhabhtaithe.

Rinne saineolaithe áitiúla agus idirnáisiúnta ón acadamh agus ón tionscal cur i láthair ar thopaicí éagsúla agus cuireadh san áireamh seisiúin póstaer ina ndearnadh cur síos ar an taighde reatha sa réimse seo. Bhí 80 toscaire i láthair, ó chúlraí acadúla, tionsclaíocha agus rialála. Uaslódáladh na cur i láthair ar shuíomh Gréasáin na Líonraí Eolais.

Taighde

Bunaítear na beartais sábháilteacht bia ar theacht cuimsitheach ar fhaisnéis eolaíoch reatha, chruinn, ardchaighdeáin agus ar mhodhanna leordhóthanacha anailíse agus léirmhínte sonraí.

Chun bearnaí in eolas eolaíoch maidir le sábháilteacht bia a líonadh, agus chun gur féidir cinntí a dheanamh in am trátha ar cheisteanna atá ag teacht chun cinn, féachann **safefood** le taighde cuí a dhéanamh agus le heolas ábhartha a bhailiú.

Tá Coiste Comhairle Eolaíoch ag tacú le hoifig taighde **safefood**, trína dtugtar le chéile saineolaithe a bhfuil taithí acu ó ghrúpaí comhghrúpaí sábháilteacht bia ar féidir leo chomhairle a thairiscint maidir leis na príomhúdair inní mar gheall ar shábháilteacht bia.

Is é aidhm na hoifige seo taighde a choimisiúnú chun na ceisteanna sin a fhreagairt. Tá an oifig taighde freagrach as faisnéis taighde a choimisiúnú, monatóireacht a dhéanamh uirthi agus í a scaipeadh.

Foilsítear formhór na dtorthaí taighde ina dhiaidh sin. Seo a leanas na tionscadail taighde a tugadh chun críche sa bhliain 2013:

Suirbhé Theileafóin i dtaca le Galar Tógálach Stéigeach i bPoblacht na hÉireann

Rinne an tuarascáil seo cur síos ar shuirbhé teileafóin a rinne **safefood** chun sonraí a fháil ar a mhínic a thuairiscigh an pobal i bPoblacht na hÉireann galar tógálach stéigeach maidir

leo féin in dhá thréimhse athchuímhne ar leith: seacht lá agus 28 lá. Rinneadh comparáid idir an mhinicíocht sin agus an mhinicíocht i dTuaisceart Éireann, le sonraí ón dara staidéar ar Ghalar Tógálach Stéigeach sa RA, agus measadh minicíocht an ghalair i bPoblacht na hÉireann. Thaispeáin na torthaí go raibh na rátaí sa Phoblacht mar an gcéanna, a bheag nó a mhór, leis na rátaí sa RA ina iomláine.

Bunaithe ar thorthaí an tsuirbhé, tá trí mholadh á ndéanamh:

- Tá iarrachtaí leanúnacha ag teastáil chun an ráta den ghalar seo sa phobal a laghdú, go háirithe i measc daoine faoi bhun cúig bliana d'aois
- Ba cheart dúthracht leanúnach a chaitheamh le treoir a chur ar fáil do thomhaltóirí faoin rud a ba chóir dóibh a dhéanamh má mheasann siad go bhfuil nimhiú bia acu agus cathain ar chóir dul i muinín gairmí sláinte
- Ba chóir leanúint d'iarrachtaí chun sainmhínte cáis a bhfuil glacadh leo ar fud an domhain i dtaca le galar tógálach stéigeach a chur ar fáil.

Bainistíocht Meáchain i gCúram Príomhúil

Ba é aidhm an taighde féachaint cé na dearchtaí agus na scileanna atá ag gairmithe cúram sláinte príomhúil i dtaca le bainistíocht meáchain chun tacú leo agus dúshlán an ró-mhéachain agus an mhurtaill á n-aithint acu, agus iad ag cur cóireáil ar dhaoine in aghaidh an mhurtaill agus á bhainistiú.

Measúnú ar mhicribhitheolaíocht dromchlaí teagmhála láimhe sa timpeallacht mhiondíola

Féachadh sa staidéar seo le teacht a fháil ar dhromchlaí teagmhála bia agus láimhe lena micribhitheolaíocht a mheas ó thaobh an feithiclí iad chun patagainí bia-iompartha a leathadh.

Thug oifigigh sláinte comhshaoil faoi oiliúint cuairt ar dheich gcinn de shiopaí miondíola i bPoblacht na hÉireann mar ar thóg siad samplaí maipíneachta ó cheithre cinn de dhromchlaí: criosanna iompróra, siopaí siopadóireachta fadsaoil, hanlaí tralaithe siopadóireachta agus eochaircheapa ar aonaid íocaíochtaí cárta. Thaispeáin na freagraí ar na ceistneoirí sláinteachais seo dea-chleachtas sláinteachais sna hollmhargaí ar tugadh cuairt orthu, agus tuairiscíodh gur glanadh na criosanna iompróra uile uair sa lá ar a laghad. Níor ardaigh an suirbhé aon údar imní mar gheall ar phataiginí bia-iompartha a bheith á n-iompú

ó na dromchlaí sa sampla go bianna nó go lámha custaiméirí, nó an dóchúlacht go bhféadfadh a leithéid tarlú.

Lucht luathfhágála na scoile agus cothú

Is cosúil ón taighde seo (a rinne Ionad Taighde na bPáistí, Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath, agus Ionad Thuaisceart Éireann le haghaidh Aiste Bia agus Sláinte ag Ollscoil Uladh) gurb ionann an baol i gcás daoine a fhágann an scoil go luath agus grúpaí socheacnamaíocha imeallaithe eile ó thaobh drochthorthaí sláinte: tearcsoláthar bia, drochchothú, ró-mheáchan, murtall agus caitheamh tobac. Ach tá deiseanna ann chun tionchar a imirt ar bheartas i réimsí ar nós maoiniú béilí, trealamh agus áiseanna cistine, agus caighdeán agus sábháilteacht bia. Is cosúil, leis, go bhfuil deiseanna ann chun treoirínte ar dhea-chleachtas in oideachas bia a chur ar fáil.

Meastóireacht ar thionscnaimh bia pobail

Tugann anailís a rinneadh le deireanas le fios go bhféadfadh suas le teaghlach amháin as gach deich dteaghlach ar oileán na hÉireann a bheith buailte le tearcsoláthar bia. Thug an tuarascáil taighde achoimre ar mheastóireacht a rinne Healthy Food for All, le maoiniú ó **safefood**, ar seacht gcinn de Thionscnaimh Bia Pobail, i gceantair den oileán atá buailte le díothacht shocheacnamaíoch. D'aibhsigh an tuarascáil gur mó is fiú an cur chuige praiticiúil pobalbhunaithe.

An bhfuil biachlár do pháistí agat?

Is í aidhm an taighde seo imscrúdú a dhéanamh ar an raon bia a bhíonn ar fáil do pháistí agus iad ag ithe lasmuigh den bhaile, agus chun bacainní ar roghanna bia níos sláintiúla sa timpeallacht seo agus deiseanna chun feabhas a chur orthu, a shainaithe. I measc na bpríomhthorthaí bhí: is beag beartas cothaithe a dhéanann cúram de theaghlaigh nuair a itheann siad béilí i mbialanna agus fiú nuair a dhéantar, bíonn easpa sonraí agus straitéisí meastóireachta iontu chun a éifeachtaí atá siad a mheas. Thuairiscigh dhá dtrian (64 faoin gcéad) díobh siúd a ceistíodh sa suirbhé go gcuireann siad roghanna sláintiúla ar fáil do pháistí, ach ní dúirt ach 27 faoin gcéad go gcuireann siad na roghanna seo chun cinn. Bhí meascán dearthaí ag lónadóirí i dtaobh a mhealltaí a bheadh roghanna sláintiúla, ach bhí a bhformhór ar aon fhocal go gcuirfidís roghanna níos sláintiúla ar fáil ach an t-éileamh orthu a bheith níos mó.

Laethanta maithe agus drochlaethanta – Nósanna siopadóirí nuair a cheannaíonn siad bia sláintiúil agus nuair nach gceannaíonn

D'fhéach an taighde foilsithe seo le tuiscint a fháil ar na cúiseanna le roghanna bia tomhaltóirí agus chun féachaint ar chleachtais/straitéisí siopadóireachta a chuireann iompar sábháilte chun cinn agus ar chinn a chuireann bac leis. Bunaithe ar thorthaí na tuarascála, is iad príomh-mholtaí **safe food** do thomhaltóirí: Déan plean béile sula dtéann tú ag siopadóireacht, bíodh an dearcadh ceart agat, cloígh le do phlean chun bia úr sláintiúil a cheannach, féach ar lipéid agus seachain tionscnaimh le haghaidh bia neamhshláintiúil.

Athbhreithniú dírithe ar an Tomhaltóir – Torthaí agus Glasraí

Tugann an t-athbhreithniú an scéala is déanaí i dtaca leis an athbhreithniú ar thorthaí agus ar ghlásraí a rinneadh in 2006. Déantar comhthiomsú agus breithniú ann ar an fhaisnéis atá ar fáil – faisnéis acadúil, rialála, sláinte poiblí – ar na himpleachtaí don tsláinte agus don tsábháilteacht bia a ghabhann le glásraí. Díríodh ar thorthaí agus ar ghlásraí úra a bhí réidh le hithe agus amh don tomhaltóir, cibé glásraí iomlána nó glásraí ullmhaithe – agus áiríodh orthu táirgí folúsphacáilte nó táirgí a pacáladh i dtimpeallacht mhionathraithe, nach ndearnadh aon chóireáil orthu (ceimiceach, fisiceach nó bitheolaíoch) seachas cuisniú chun caomhnú a chinntiú.

Ba chosúil na bacainní a bhí le sárú ag tomhaltóirí in 2012 agus in 2006, ach ba é an costas an bacainn ba shuntasáí a pléadh in 2012 i gcomparáid le mí-áisiúlacht in 2006. Níor bhain méid an phacáiste agus an cur amú a d'fhéadfadh a bheith i gceist ach le torthaí 2012.

Cothú

Tá ról reachtach ag **safefood** chun 'comhairle agus treoir ar shábháilteacht bia, lena n-áirítear comhairle ar ghnéithe cothaitheacha de bhianna éagsúla', a chur ar fáil. Ceanglaítear ar **safefood** a bheith gníomhach i réimse an chothaithe.

Tá ceisteanna a bhaineann le cothú, murtall go háirithe, i measc na bpríomhbhagairtí sláinte poiblí atá le sárú ag na tíortha forbartha uile. Is dúshlán mór é don tsochaí i ngach cuid d'oileán na hÉireann agus is gá cur chuige idirdhisciplíneach ó na hearnálacha ar fad. I ngeall ar shainchúram uile-oileáin **safefood**, tá cumas uathúil aige rannchuidiú go suntasach ar bhonn uile-oileáin leis an troid in aghaidh an mhurtaill agus le ceisteanna tábhachtacha eile a bhaineann le bia.

Sna trí bliana deireanacha, tá comhpháirtíochtaí tábhachtacha forbartha ag **safefood** trína dtéann sé i gcomhar le geallsealbhóirí cothaithe ar oileán na hÉireann. Leanfaidh **safefood** dá chur chuige comhlántach agus comhoibritheach sa réimse seo.

Meáchan do Linbh – Treoir faoin tslí le murtall óige a chosc

Foilsíodh an leabhrán seo i nDeireadh Fómhair 2013 mar chuid d'fheachtas nua ag díriú ar mhurtall óige (féach feachtais) agus tá comhairle phraiticiúil ann do thuismitheoirí ar an tslí le hathruithe beaga a dhéanamh ar aiste bia a bpáistí agus ar a nósanna maidir le gníomhaíocht fhisiceach ar mhaithe le hiad a bheith níos sláintiúla sa todhchaí. Chomh maith le comhairle, gheofar moltaí faoi bhiachláir, faisnéis ar chomh mór is cóir do sciar bia a bheith agus faisnéis ar lipéadú bia agus ar an bpirimid bhia mar aon le cairteacha úsáideacha luach saothair agus rianadóirí bia agus gníomhaíochta.

Treoir maidir le Méid an Sciar Bhia – do Réamhscoileanna

Is eol go maith gur deacair go minic méid an sciar bhia a shocrú do pháistí óga; ní mór don sciar a bheith leordhóthanach gan a bheith iomarcach. Sa treoir bhia seo gheofar cabhair phraiticiúil dóibh siúd a chuireann bia ar fáil do pháistí faoi aois scoile. Cuirtear an treoir ar fáil i bhfoirm lámhleabhar de phictiúir, agus tugann sé moltaí do chúramóirí, do thuismitheoirí agus do chaomhnóirí faoi sciaranna bia oiriúnacha. Clúdaítear ann nósanna iteacháin teaghlaigh, an tslí le bianna nua a thabhairt isteach, agus conas timpeallacht a chothú ina sealbhófar dea-nósanna iteacháin a mhairfidh ar feadh an tsaoil.

Ba é an treoir seo an chéad treoir dá sórt a cuireadh ar fáil ar an oileán agus forbraíodh é mar chuid den tionscadal dar teideal The Healthy Incentive for Pre-school, a thug isteach scéim dreasachta le haghaidh réamhscoileanna cúram lánlae chun cur lena gcuid cleachtais chothaithe. Tacaíonn an tionscadal le cur chun feidhme na dTreoirínte um Bia agus Cothú do Sheirbhísí Réamhscoile.

Acmhainní maidir le Murtall Óige - Inrochtaineacht do dhaoine ar lagradharc

Rinneadh leabhrán a ghabhann leis an bhfeachtas reatha ar mhurtall óige a chur ar fáil i bhfoirm chluaise agus i bhfoirm Braille ar son Chomhairle Náisiúnta na Dall. Bainfidh líonra na nOibrithe Acmhainne Pobail úsáid as na cóipeanna sin ag ionad oiliúna na ndall chun an fhaisnéis a chur ar fáil do na baill.

TEARCROCHTAIN BIA AGUS MÍCHOTHÚ

Is é a thuigtear le tearcrochtain bia easpa cumais ag duine cothú leordhóthanach a fháil. Ceist shuntasach í do mhórchuid daoine ar oileán na hÉireann.

Cé go mbraitear gur fadhb mhór é a chostasáí atá bia sláintiúil, ceist chasta is ea easpa aiste bia folláin a bhfuil tionchar aici ar chúrsaí oideachais, iompair, litearthachta, cultúir agus pleanáil comhshaoil. Deitármanant ginearálta eile sláinte, amhail drochthithíocht, eisiámh sóisialta agus ardráta coireachta, is ea tearcrochtain bia.

Tionscnaimh bhia pobail 2013-2015

Cuireadh deireadh i mí na Nollag 2012 leis an gclár tosaigh taispeána uile-oileáin de Thionscnaimh Bhia Pobail. I 2012, cuireadh tús leis an bpróiseas iarratais le haghaidh sraith tionscnamh eile. Roghnaíodh deich gcinn de thionscadail i bpróiseas tairiscintí dhá chéim agus bronnfar maoiniú ar an gclár tionscnaimh bhia pobail ar feadh tréimhse trí bliana 2012 - 2015.

Féachfar i gclár 2013 - 2015 le teacht níos fusa a thabhairt ar bhia sláintiúil i gceantair bhochta agus rogha níos fearr a thabhairt, trí chlár tionscadal áitiúil, ag díriú ar theaghlaigh ina bhfuil páistí.

Comhroinneadh na príomhrudaí a foghlaimíodh ón gclár taispeána sna tionscadail nua. Sheol **safefood** agus Bia Sláintiúil do Chách clár nua na dTionscnamh Bia Pobail in Aibreán. Ag tógáil ar an méid a baineadh amach roimhe seo sa Chlár Taispeána a ghabh leis na Tionscnaimh Bhia Pobail (2010-2012), ina raibh seacht gcinn de thionscadail rathúla, bronnadh maoiniú ar dheich gcinn de thionscadail nua ar fud oileán na hÉireann. Comhroinneadh ag an ócáid seolta torthaí agus rudaí a foghlaimíodh ó chlár roimhe seo agus léiríodh an tslí ina bhféadfaí iad a chur chun feidhme chun na pobail seo a bhuanú san fhadtéarma. Eagraíodh an ócáid i gceanncheathrú Chumann Pobail agus Deonach Thuaisceart Éireann i mBéal Feirste.

Eagraíodh an chéad imeacht líonraithe le haghaidh na gclár nua ag Ionad Pobail & Óige Fettercairn, Tamhlacht, i mí an Mheithimh, rud a chuir síos dúshraith le haghaidh foghlaim chomhoibritheach sna tionscadail uile.

Líonra Tearcrochtain Bia Uile-Oileán

Sa bhliain 2009 thug **safefood** agus Gníomhaireacht na gCaighdeán Bia i dTuaisceart Éireann le chéile roinnt geallsealbhóirí tábhachtacha chun Líonra Tearcrochtain Bia a bhunú i dTuaisceart Éireann. I measc na ngeallsealbhóirí bhí Bia Sláintiúil do Chách, Comhairle TÉ um Dhaoine gan Dídean, an Roinn Sláinte, Seirbhísí Sóisialta agus Sláinte Phoiblí, Gníomhaireacht TÉ um Chaighdeán Bhia, Institiúid na Sláinte Poiblí in Éirinn, an Ghníomhaireacht um Shláinte Phoiblí agus Comhaontas Sláinte Poiblí oileán na hÉireann.

Leanadh den obair in 2013 agus bhí trí chruinniú ag an líonra an bhliain sin. Ar na torthaí bhí táscaire tearcrochtain bhia a thuairiscíonn leibhéal na tearcrochtana bia i bPoblacht na hÉireann ar bhonn bliantúil. Ba é seo an chéad uair a cuireadh tomhas den chineál seo i bhfeidhm agus cabhróidh sé chun na grúpaí a bhfuil tearcrochtain acu a shainathint ionas gur féidir straitéisí agus idirghabhálacha a dhíriú orthu chun dul i ngleic le héagothromachtaí sochaíocha ó thaobh aiste bia. Cuireadh plan i bhfeidhm i dTuaisceart Éireann chun ceistanna inchomparáide a chur san áireamh ina suirbhéanna bliantúla sláinte ó 2013 ar

aghaidh. Aontaíodh go bhféadfaí taighde a dhéanamh ar chostais ciseán bia a dhéanfadh monatóireacht ar threochtaí i siopadóireacht bia i ngrúpaí ísealioncaim sa dá dhlínse faoi choimirce an líonra.

101 Bhéile Cearnógacha

Scaipeadh an acmhainn seo d'oidis shláintiúla ar ionaid acmhainne teaghlaigh, ionaid eolais do shaoránaigh, diatéitigh pobail agus ar an tSeirbhís Bhuiséadta agus Chomhairle Airgid.

Feachtais

Murtall Óige

Sheol safefood feachtas ilmheáin feasachta, dírithe ar thuismitheoirí, i mBaile Átha Cliath agus i mBéal Feirste i nDeireadh Fómhair. Eagraíodh an feachtas trí bliana uile-oileáin i gcomhpháirtíocht le FSS agus creat Éire Shláintiúil i bPoblacht na hÉireann agus an plean feidhmithe 'Todhchaí Níos Folláine do Chách' agus an Ghníomhaireacht um Shláinte Phoiblí i dTuaisceart Éireann. Tosaíocht sláinte poiblí is ea é dul i ngleic le murtall óige, de bhrí go bhfuil duine as gach ceathrar páistí róthrom nó murtallach. Tríd an bhfeachtas seo cuirfear réitigh phraiticiúla éagsúla ar fáil do thuismitheoirí chun gur féidir leo dul i ngleic leis an nósanna laethúla as a leanann ró-mheáchan óige. Coimeádfaidh an feachtas thuismitheoirí ar an eolas faoi na dúshláin a ghabhann le ró-mheáchan óige, agus an tionchar diúltach a bhíonn aige ar chaighdeán saoil an pháiste, agus a thábhachtaí atá sé go rachfaí i ngleic leis anois ar mhaithe le saol an pháiste sa todhchaí. I mbliana díriodh teachtaireacht an fheachtais ar 'sciar bia linbh a thuiscint' agus ar 'rud a chur in áit deochanna milse'. Díreofar teachtaireachtaí eile sa todhchaí ar 'Conas bianna só cosúil le milseáin, criospaí agus seacláid a bhainistiú', 'Bheith níos gníomhaí' 'An méid ama a chaitear os comhair scáileán a laghdú' agus 'Am codlata níos faide a mholadh'. Fuair an feachtas clúdach suntasach sna meáin agus is cosúil ón gcéad taighde a rinneadh ar thomhaltóirí go dtuigeann thuismitheoirí na teachtaireachtaí agus go bhfuil siad meáite ar athruithe dearfacha a dhéanamh.

Operation Transformation

Chonacthas an séú sraith de chlár 'Operation Transformation', arna urrú ag **safefood**, ar RTÉ i mí Eanáir. Ba é seo an tríú bliain inar urraigh **safefood** an seó. Lean an seó aistear

cúigear treoraithe agus iad ag iarraidh meáchan a chailliúint, a bheith níos gníomhaí agus slí mhaireachtála níos sláintiúla a bheith acu. D'fhéach idir 500,000 agus 600,000 duine ar gach clár díobh. Fuair an clár clúdach forleathan sna meáin agus chuir sé ceist an rómheáchain agus an mhurtaill i lár an aonaigh, mar aon leis an ngá atá le haiste bia agus stíl mhaireachtála a rialú.

Chun tógáil ar an rath a bhí ar an tsraith thug **safefood** an seó ar an mbóthar agus óstáladh cúig cinn de sheónna bóthair Operation Transformation **safefood** in ionaid siopadóireachta ar fud na tíre. Ba é aidhm na n-imeachtaí sin cabhrú le daoine nósanna itheacháin sláintiúla a bheith acu agus tabhairt faoi ghníomhaíocht fhisiciúil ar shlí a bheadh spráíúil, idirghníomhach agus taitneamhach. Bhí foireann **safefood** i láthair chun comhairle phraiticiúil a thabhairt ar nósanna itheacháin sláintiúla chun meáchan a chailliúint san fhadtéarma agus thacaigh baill d'Institiúid Cothaithe agus Diatéitice na hÉireann leis na himeachtaí. Bhí cuairteoirí ar na himeachtaí in ann páirt a ghlacadh i seisiún aclaíochta le saineolaí aclaíochta Operation Transformation Karl Henry agus casadh ar dhuine de na cúig cheannaire ar an seó.

Cur amú bia

I réimse na sábháilteachta bia, cuireadh an dara céim den fheachtas Cuir Amú Bia i bhfeidhm i mBealtaine, nuair a díródh ar an dáta 'úsáid roimh' ar bhia, le tomhaltóirí a spreagadh chun bia a ithe nó a reo roimh an dáta sin. Bhí an feachtas le feiceáil beo ar teilifís, ar raidió, lasmuigh agus ar ardáin dhigiteacha. Ceapadh íomhánna feachtais, fógraíocht Facebook agus Twitter, for-rochtain blag agus feidhmchlár cur amú bia le haghaidh gléasanna móibíleacha mar mhír meán sóisialta den fheachtas.

D'aithin **safefood** ó thaighde go mbíonn sé deacair ar dhuine fásta amháin as gach cúigear ciall a bhaint as lipéid bhia, agus go measann 43% gurb ionann céille do na dátaí 'úsáid roimh' agus 'b'fhearr roimh' ar lipéid bhia. Díródh an feachtas ar fheasacht a mhúscailt ar na nithe sin agus ar an tionchar a bhíonn ag eolas ar shábháilteacht bia agus ar laghdú ar chur amú bia ag an mbaile.

Is léir ó thaighde margaíochta ar thomhaltóirí go raibh méadú i measc na ndaoine a ndearnadh suirbhé orthu a thuig gur féidir nimhiú bia a tholg ó bhia a itear tar éis an dáta 'úsáid roimh' agus a d'aithin nach bhfuil sa dáta 'b'fhearr roimh' ach treoirdháta ach gur spriocdháta é an dáta 'úsáid roimh'.

Oideachas

Tá méadú ar ghalair bhia-iompartha agus ar athruithe sa slabhra soláthar bia, mar sin ní mór oideachas a chur ar dhaoine faoina thábhachtaí atá an tsábháilteacht bia agus sláinteachas bia.

Aithníonn **safefood** go mbíonn tionchar mór ag múinteoirí ar nósanna iteacháin daoine óga. Leanfaidh **safefood** d'uirlisí agus acmhainní a fhorbairt d'aoisghrúpaí difriúla agus do ranganna éagsúla ar fud oileán na hÉireann, chomh maith leis na hacmhainní atá ann cheana a thabhairt chun dáta.

Bia Beir Leat ar mo Shlí Féin 2013

Is comórtas é 'Bia Beir Leat ar mo Shlí Féin' do dhaltáí iar-bhunscoile ar fud oileán na hÉireann agus eagraítear é i gcomhar le Coláiste San Aingeal, Sligeach. Is é aidhm an chomórtais daltaí a spreagadh chun leagan níos sláintiúla den bhia beir leat is ansa leo a chur ar fáil. Fuarthas os cionn 1,200 iontráil i mbliana agus tharla an craobhchomórtas an 8 agus an 9 Bealtaine. Bhí Nevin Maguire i measc na moltóirí.

Ith, Blais agus Fás

Acmhainn oideachais saor in aisce é seo a fhéachann le feacht a mhúscailt i measc leanaí scoile ar cá háit as a dtagann an bia a itheann siad agus a thábhachtaí atá an t-eolas sin d'aiste bia folláin. Seoladh comórtas chun an acmhainn a chur chun cinn chuig gach bunscoil i dTuaisceart Éireann, agus tugadh cuireadh do dhaltáí sluán mar gheall ar bhricfeasta sláintiúil (ceann de na topaicí a clúdaíodh san acmhainn Ith, Blais agus Fás). Cuireadh tábhacht an bhricfeasta sláintiúil chun cinn sa chomórtas, leis. Ar na duaiseanna bhí turas scoile agus fuair an scoil a bhuaigh taispeántas cócarála sláintiúla ón chef Paula McIntyre a bhíonn le feiceáil ar BBC TV.

Bileog bosca lóin

Scaipeadh an bhileog seo faoi bhoscaí lóin ar pháistí a bhí ag teacht ar scoil den chéad uair i Meán Fómhair.

safefood ar feadh an tsaoil

Is clár deimhnithe sábháilteacht bia é '**safefood** ar feadh an tsaoil' atá á chur ar fáil i scoileanna iar-bhunoideachais ar fud oileán na hÉireann. Cuireadh fógráin tionscnaimh inar fógraíodh an acmhainn deimhniúcháin seo ar shláinteachas bia do mhúinteoirí agus do dhaltaí amach chuig na hiar-bhunscoileanna uile i Meán Fómhairle

Freastal ar chomhdhálacha

Chuir **safefood** acmhainní oideachais chun cinn ag comhdhálacha éagsúla múinteoireachta, lena n-áirítear ag comhdháil Chumann na Múinteoirí Eacnamaíocht Bhaile, bronnadh an Diplóma sa Chothú i dTuaisceart Éireann agus ag Comhdháil na mBunmhúinteoirí. Díródh thar aon ní eile ar acmhainní oideachais **safefood** a chur chun cinn agus ar aiseolas a fháil.

Imeachtaí agus comhdhálacha

Seó Chumann Talmhaíochta Ríoga Uladh, Balmoral

Reáchtáladh Seó Balmoral na bliana seo ag Páirc Balmoral, saoráid shaincheaptha ar láthair an sean-Maze i Lios na gCearrbhach. Ag seastán **safefood** cuireadh téama Imscrúdú ar Láthair na bhFrídíní i láthair an phobail uair amháin eile. Tugadh cuireadh uair amháin eile chuig an seastán do chuairoteoirí chun an chúis lenár bhfoláireamh maidir le sábháilteacht bia a dhéanamh amach. Bhí ar chuairoteoirí chuig an seastán leas a bhaint as an eolas a bhí acu ar shábháilteacht bia chun anailís a dhéanamh ar na leideanna sa chistin againn chun amhrastaigh a chur as an áireamh agus an ciontach a aimsiú. Fuarthas aiseolas an-dearfach maidir leis an seastán mar aon le clúdach ar teilifís agus ar raidió.

Fóram um Ghníomhaíocht Uile-Oileán ar Mhurtall

Tacaíonn an Fóram um Ghníomhaíocht Uile-Oileán ar Murtall leis na beartais murtaill i dTuaisceart Éireann agus i bPoblacht na hÉireann araon trí gheallsealbhóirí a thabhairt le chéile chun réimsí comhoibre idir an dá dhlínse a aithint agus a chur chun cinn; agus chun malartú dea-chleachtas agus líonrú a éascú ar oileán na hÉireann. Déanann **safefood** an fóram a éascú agus a thacú.

Reáchtáladh an naoú ceardlann an 25 Meitheamh 2013 i mBéal Feirste agus dhírigh sé ar mhurtall óige agus go háirithe ar na príomhrudaí atá foghlamtha againn faoi go dtí seo. I

measc na bpríomhchainteoirí bhí an tOllamh Philip James ar son an Chumainn Idirnáisiúnta um Staidéar ar an Murtall agus an tOllamh Richard Layte ón Institiúid Taighde Eacnamaíochta agus Sóisialta. Cuireadh comhairle phraiticiúil ar fáil ar an tslí is fearr le díriú ar mhurtall óige ar leibhéal pobail.

Eagraíodh ceardlann eile i Samhain i mBaile Átha Cliath faoin teideal 'Roghanna sláintiúla agus tú ag ithe lasmuigh den bhaile'. Díródh an imeacht seo ar an earnáil lónadóireachta agus aibhsíodh go háirithe na roghanna atá ar fáil do dhaoine aonair agus do theaghlaigh nuair a roghnaíonn siad ithe lasmuigh den bhaile. Ag an imeacht seo scrúdaíodh iompar tomhaltóirí agus na tionscnaimh atá ar fáil chun roghanna níos sláintiúla a chur chun cinn. Pléadh ag an gceardlann dhá cheann de thuarascálacha taighde a choimisiúnaigh **safefood**: 'Taithí an teaghlaigh ar dhul ag ithe lasmuigh den bhaile' agus 'Nósanna siopadóireachta tomhaltóirí ar oileán na hÉireann'.

An Comórtas Náisiúnta Treabhdóireachta

Chuir **safefood** an tImscrúdú ar Láthair na bhFrídíní (cuntas air thuas ag Seó Balmoral) i láthair an phobail uair amháin eile ag an gComórtas Náisiúnta Treabhdóireachta i Meán Fómhair. D'fhreastail 190,000 cuairteoir ar an gcomórtas ó thús deireadh na dtrí lá.

Seó Bia agus Deoch Thuaisceart Éireann

D'éirigh go maith leis an taithí a bhí ag páistí ar bhia a bhlaiseadh leis an chef clúiteach Catherine Fulvio ag Seó Bia agus Deoch nua Thuaisceart Éireann a d'óstáil **safefood** i Halla an Rí. Cuireadh tús le gach ócáid taispeána le comhrá bríomhar le Catherine mar gheall ar a thábhachtaí atá an bia sa saol. Cuireadh bianna nua i láthair páistí agus d'fhoghlaim siad faoi bhunús agus faoi tháirgeadh a gcuid bia i gcluichí idirghníomhacha inar ghlac an lucht féachana páirt mhór. Ag deireadh gach seisiúin bhí taispeántas cócarála le daoine óga a thairg go fonnmhar lámh chúnta a thabhairt ar stáitse do Catherine. D'fhreastail os cionn 400 páiste agus tuismitheoir ar na seisiúin in imeacht an dá lae.

Seachtain Feasachta ar Ailléirgí

D'eagraigh an Líonra Ailléirge agus Éadulaingt Bia dhá cheann d'imeachtaí nuálacha i Meán Fómhair mar chuid den tSeachtain um Fheasacht ar Ailléirgí.

Cruinniú líonra ar imdhíon-teiripe ó bhéal a bhí sa chéad imeacht, agus mheall sé geallsealbhóirí agus tomhaltóirí tábhachtacha atá buailte ag ailléirge, lena n-áirítear leanaí. Ba é an Dr Andrew Clark a cheap an chóireáil seo agus rinne sé cur i láthair den scoth ar an obair atá déanta aige ar chóireáil agus ar réiteach ailléirgí bia'. D'fhreagair sé ceisteanna ó ghairmithe míochaine agus ó thomhaltóirí sa lucht féachana.

Ba é an dara imeacht díospóireacht a d'óstáil Grúpa Comhdhála Thuaisceart Éireann ar an Eolaíocht agus an Teicneolaíocht sa Seomra Comhdhála, Stormont. Ba é an téama 'Eipidéim na hAilléirge Bia – an bhfuil leigheas i ndán dúinn?', a eagraíodh i gcomhar leis an gCumann Ríoga Ceimice. Eagraíodh é i gcomhar le cainteoirí ón Chumann Ríoga Ceimiceoirí ar son eagraíochtaí tacaíochta, tomhaltóirí atá buailte ag ailléirgí agus gairmithe gairmiúla.

Digiteach

Tugadh 824,000 cuairt, nach mór, ar shuíomhanna Gréasáin **safefood** i gcaitheamh 2013. Ba i míonna Mheán Fómhair agus Dheireadh Fómhair a tugadh formhór na gcuairteanna an uair a seoladh an feachtas um murtall óige. Tugadh an suíomh Gréasáin **safefood** chun dáta chun gur féidir teacht a fháil air ó ghléasanna móibíleacha éagsúla, le gné ar a dtugtar 'dearadh freagrúil' ar féidir leis an gléas atá in úsáid a dhéanamh amach agus an fhaisnéis a chur in oiriúint do scáileán an ghléis sin.

Is gné thábhachtach dár bhfeachtais é an úsáid dhigiteach de bhrí go gcuireann sé ar chumas **safefood** teagmháil a dhéanamh le custaiméirí ar shlí atá éifeachtach ó thaobh costais. Mhéadaigh líon na gcuairteanna ar fud na n-ardán Gréasáin agus meán sóisialta in 2013 agus mhéadaigh líon cairde **safefood** ar a leathanach Facebook de 7,000 sa bhliain go hos cionn 22,000 cara ag deireadh mhí na Nollag. Tomhaistear líon na bpostálacha Facebook agus líon na tvuíteanna agus bíonn sé níos airde le linn teachtaireachtaí feachtais.

Tacaíodh leis an seó teilifíse 'Operation Transformation' a urraíonn **safefood**, le micreashuíomh seachtrach a ghin 200,000 cuairt aonair. Lena chois sin, d'óstáil foireann

safefood leathanach Facebook Operation Transformation tar éis an seó agus lean an teagmháil ar aghaidh i gcaitheamh na bliana.

Corparáideach

Tá ról tábhachtach tacaíochta ag an Stiúrthóireacht Oibríochtaí Corparáideacha i dtaca le cláir agus gníomhaíochtaí a chur ar fáil ar fud na heagraíochta. Ar na seirbhísí a chuirtear ar fáil tá seirbhísí airgeadais, soláthair, acmhainní daonna, TF, seirbhísí dlí, rialachais agus iniúchóireachta. Rannchuidíonn na seirbhísí sin ar fad chun spriocanna na heagraíochta a bhaint amach go héifeachtach.

Rialachas

Féachann **safefood** leis na caighdeáin is airde rialachais chorparáidigh a shroicheadh. Géilleann sé don Chód Cleachtais Rialachais a d'eisigh an Chomhairle Aireachta Thuaidh/Theas agus mar dhea-chleachtas géilleann sé don Chód Cleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit arna eisiúint ag an Roinn Airgeadais i bPoblacht na hÉireann.

Rinne na hArd-Reachtairí Cuntas agus Ciste i bPoblacht na hÉireann agus i dTuaisceart Éireann na Ráitis Airgeadais don bhliain 2012 a chomhdheimhniú.

An Coiste Iniúchóireachta

Beirt bhall den Bhord Comhairleach mar aon le beirt bhall seachtrach atá ar an gCoiste Iniúchóireachta. Tá taithí leathan ábhartha gairmiúil ag baill seachtracha an choiste. Bhí ceithre chruinniú ag an gCoiste Iniúchóireachta in 2013.

An Coiste Comhairleach Eolaíochta

Shroich an Coiste Comhairleach Eolaíochta deireadh a thréimhse agus athcheapadh é i Samhain, le cúigear ball nua. Ceapadh ball den Bhord Comhairleach, an Dr. Mary Upton, ina Cathaoirleach, agus an tUasal Robert Huey ina Leas-Chathaoirleach.

Cuntasacht

Chun monatóireacht a dhéanamh ar fheidhmíocht agus a chinntiú gur baineadh amach spriocanna oibríocháin agus airgeadais a bhí leagtha síos sa Phlean Gnó, bhí cruinnithe rialta

ag foireann bhainistíochta shinsearach **safefood** chun athbhreithniú a dhéanamh ar dhul chun cinn agus ar eolas buiséadach agus airgeadais.

Coimeádadh Ranna Urraíochta **safefood** (an Roinn Sláinte, agus an Roinn Sláinte, Seirbhísí Sóisialta agus Sábháilteacht Phoiblí) ar an eolas i dtaobh dul chun cinn airgeadais agus oibriúcháin, ag cruinnithe rialta agus i dtuairisciú tráthúil.

Thuairiscigh an Príomhoifigeach Feidhmiúcháin ar dhul chun cinn agus ar cheisteanna tábhachtacha ag cruinnithe den Chomhairle Aireachta Thuaidh Theas (NSMC) san earnáil sláinte i gcaitheamh na bliana.

**AN BORD UM CHUR CHUN CINN NA
SÁBHÁILTEACHTA BIA**

CUNTAIS DON BHLIAIN DAR CRÍOCH

31 NOLLAIG 2013

CLÁR

Réamhrá leis na Cuntais	3
Ráiteas ar Fhreagrachtaí	7
Ráiteas ar an Rialú Inmheánach	8
Deimhniú agus Tuarascáil na nArd-Reachtairí Cuntas agus Ciste	10
Cuntas Ioncaim agus Caiteachais	12
Ráiteas ar na Gnóthachain agus na gCailteanais Aitheanta Iomlána	13
Clár Comhardaithe	14
Ráiteas ar an Sreabhadh Airgid	15

Nótaí ag gabháil leis na Cuntais 16

Aguisín 1 - Ordú na gCuntas 28

Réamhrá leis na Cuntais

1. Leagan amach

Ullmhaíodh na cuntais seo i bhfoirm a d'ordaigh an Roinn Sláinte agus an Roinn Sláinte, Seirbhísí Sóisialta agus Sábháilteacht Phoiblí, le ceadú na Roinne Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, agus de réir na socruithe airgeadais i gCuid 7 d'Innéacs 2 le Comhaontú na Breataine-na hÉireann.

2. Eolas Cúlra

Comhlacht Feidhmiúcháin is ea an Bord um Chur Chun Cinn na Sábháilteachta Bia (an Bord), a bunaíodh faoi Chomhaontú Bhéal Feirste an 2 Nollaig 1999. Is í reachtaíocht rialaithe an Bhoird Comhaontú na Breataine-na hÉireann agus an tOrdú um Chomhar Thuaidh-Theas (Comhlachtaí Feidhmiúcháin) 1999.

Bronnann an reachtaíocht rialaithe na feidhmeanna sainiúla seo a leanas:

- Sábháilteacht bia a chur chun cinn
- Taighde ar shábháilteacht bia
- Rabhadh bia a chur in iúl
- Faireachas ar ghalar bia-iompartha
- Comhoibriú eolaíochta agus nascanna idir saotharlanna a chur chun cinn
- Áiseanna éifeachtachta ó thaobh costais a fhorbairt do thástáil speisialaithe saotharlainne

Le cois an mhéid thuas, tá sainordú ginearálta ag an mBord chun gníomhú mar fhoinse neamhspleách comhairle eolaíche.

3. Rialachas

An Príomhfheidhmeannach a chomhlíonann feidhmeanna an Bhoird agus tuairiscíonn sé/sí don Chomhairle Aireachta Thuaidh/Theas (NSMC). Chuaigh an Príomhfheidhmeannach, Mr Martin Higgins, ar scor an 30 Beataine 2014 agus ceapadh Mr Ray Dolan go foirmiúil ina Phríomhfheidhmeannach an 1 Deireadh Fómhair 2014. Faigheann an Príomhfheidhmeannach cúnamh ó Bhord Comhairleach agus ó Choiste Comhairleach Eoláíochta. Ba iad baill an Bhoird Chomhairligh sa bhliain 2013:

Bord Comhairleach 2013

Ms. Lynn Ni Bhaoigheallain	(Cathaoirleach)
Ms. Darina Allen	(Leaschathaoirleach)
Ms Julie Andrews	
Mr. Thomas Burns	
Mr. Brendan Kehoe	
Mr. Alan McGrath	
Ms. Helen O Donnell	
Mr. Edward Spelman	
Ms. Hannah Su	
Mr. Campbell Tweedie	
Ms. Mary Upton	
Ms. Jane Wells	

Ní dhearnadh aon athrú ar an mBord Comhairleach le linn 2013.

Tá 13 bhall ar an gCoiste Comhairle Eolaíochta, ó linn de shaineolas eolaíoch agus teicniúil atá ar fáil sa dá dhlínse. Cuireann an Bord comhairle ar fáil ar ghnóthaí eolaíochta agus teicniúla.

4. Torthaí Airgeadais

Gheofar torthaí an Bhoird um Chur Chun Cinn na Sábháilteachta Bia leagtha amach ar leathanach 12. I gcaitheamh 2013, thabhaigh an Bord um Chur Chun Cinn na Sábháilteachta Bia €9,616,447 (GBP£8,166,863) de chaiteachas agus fuarthas €9,602,963 (GBP£8,155,412) d'fháltais, a d'fhág 13,484 (GBP£11,451) d'easnamh don bhliain.

5. Imeachtaí Iar-Chlár Comhardaithe

Ní raibh aon imeacht iar-chlár comhardaithe ann.

6. Bronntanais Charthanúla

Ní bhfuarthas ná ní dhearnadh aon bhronntanas carthanúil i rith na bliana.

7. Beartais

Fostaithe Faoi Mhíchumas

Níor fostaíodh duine ar bith faoi mhíchumas i mbliana. Bíodh sin mar atá, tá an Bord tiomanta do bheartas comhionannais agus cuirtear fáilte roimh iarratais ó iarratasóirí cuícháilithe, beag beann ar mhíchumas. Eisíoh plean gníomhaíochta míchumais sa bhliain 2011 chun dearchtaí dearfa a chothú i leith daoine faoi mhíchumas agus a rannpháirtíochta sa saol poiblí a spreagadh.

Comhionannas

Eisíodh Scéim Chomhionannais faofa an Bhoird i Meán Fómhair 2011 agus tá athbhreithniú leanúnach á dhéanamh ag **safefood**.

Soláthar Eolais d'Fhostaithe agus Dul i gComhairle Leo

Bhí Fóram Comhpháirtíochta d'Fhostaithe i bhfeidhm i rith na bliana 2013 mar mhodh comhairliúcháin le fostaithe agus chruthaigh sé go maith mar mhodh cumarsáide d'fhostaithe.

Beartas Íoc Pras agus feidhmíocht an bheartais

Geallann an Bord íoc go pras as earraí agus seirbhísí a fhaightear, de réir an Acht Íoc Pras Cuntas 1997 in Éirinn, arna leasú ag Rialacháin an Aontais Eorpaigh (Íocaíochtaí Déanacha in Idirbhearta Tráchtála) 2013 agus an UK Late Payment of Commercial Debts (Interest) Act 1998, arna leasú ag an Late Payment of Commercial Debts Regulations 2002. Mura ndeirtear a mhalairt sa chonradh, dlitear íocaíocht laistigh de 30 lá ó earraí nó seirbhísí a fháil, nó ar shonrasc bailí nó éileamh den chineál céanna a bheith curtha i láthair, cibé acu is déanaí. Íocfadh 96% de shonraisc in 2013 laistigh de 30 lá.

Beartas Sláinte & Sábháilteachta

Tá beartas Sláinte & Sábháilteachta i bhfeidhm ag an mBord, agus scaipeadh é ar gach fostaí. Léiríonn an beartas na riachtanais dlíthiúla ardchaighdeáin a choimeád ar fud na heagraíochta.

8. Forbairt Amach Anseo

Cheadaigh an Chomhairle Aireachta Thuaidh/Theas Straitéis Chorporáideach an Bhoird maidir leis na blianta 2014-2016.

Leagtar amach sa stratéis sin misean, fíis agus croíluachanna an Bhoird agus an tslí a gcuirfidh an Bord gach ceann dá feidhmeanna i gcrích sa tréimhse thrí bliana. Déantar measúnú bliantúil ar an stratéis i bhfianaise an phlean ghnó bhliantúil.

Is é €8,160,000 (GBP7,017,600) an caiteachas buiséadaithe don bhliain 2014.

Ráiteas ar Fhreagrachtaí an Bhoird um Chur Chun Cinn na Sábháilteachta Bia

Tá ordú tugtha ag an Roinn Sláinte agus ag an Roinn Sláinte, Seirbhísí Sóisialta agus Sábháilteacht Phoiblí don Bhoird um Chur Chun Cinn na Sábháilteachta Bia ráiteas cuntas a ullmhú maidir le gach bliain airgeadais san fhoirm agus ar an mbonn atá leagtha amach in ordú na gcuntas san aguisín leis na Cuntais seo. Ullmhaítear na Cuntais ar bhonn fabhráithe agus ní mór dóibh léiriú fírinneach cóir a thabhairt ar staid an Bhoird ag deireadh bliana agus ar ioncam agus caiteachas an Bhoird, ar na gnóthachain agus na cailiteanais aitheanta iomlána agus ar na sreafaí airgid sa bhliain airgeadais.

Agus na cuntais á n-ullmhú, ceanglaítear ar an mBord:

- Aird a thabhairt ar an ordú cuntas a d'eisigh an Roinn Sláinte agus an Roinn Sláinte, Seirbhísí Sóisialta agus Sábháilteacht Phoiblí, lena n-áirítear na riachtanais ábhartha cuntasáochta agus nochtá, agus beartais chuntasáochta a chur i bhfeidhm ar bhonn comhleanúnach;
- Breitheanna agus meastacháin a dhéanamh ar bhonn réasúnta;
- A rá cibé ar cloíodh leis na caighdeáin chuntasáochta is infheidhme agus aon imeacht ábhartha sna cuntais a nochtadh agus a mhíniú;
- Na cuntais a ullmhú ar bonn gnóthais leantaigh, ach amháin más neamhchuí a cheapadh go leanfaidh an Bord dá ghnó.

Freagrachtaí an Phríomhfheidhmeannaigh

Leagtar amach i Meamram Airgeadais an Chomhlachta freagrachtaí an phríomhfheidhmeannaigh, mar an Duine Freagrach maidir leis na mBord um Chur Chun Cinn na Sábháilteachta Bia, lena n-áirítear freagracht as cuíúlacht agus rialtacht an airgeadais phoiblí agus as taifid a choinneáil.

Raymond Dolan

Ardoifigeach Feidhmiúcháin

Dáta: 2 Deireadh Fómhair 2014

Ráiteas ar an Rialú Inmheánach

1. Raon na Freagrachta

Mar an Duine Freagrach, tá sé de chúram ormsa córas fónta rialaithe inmheánaigh a choinneáil a thacaíonn le comhlíonadh spriocanna, aidhmeanna agus cuspóirí an Bhoird agus a chosnaíonn cistí poiblí agus sócmhainní na Roinne a bhfuil freagracht phearsanta ormsa ina dtaobh, ag an am céanna. Ní mór dom sin a dhéanamh de réir na bhfreagrachtaí a sannadh dom sna Managing Public Money Northern Ireland (MPMNI) and Public Finance Procedures.

Sainítear go cruinn i Meamram Airgeadais an Bhoird an struchtúr cruinn cuntasáíochta agus tuairiscithe, ina dtugtar gearrchuntas ar ról athbhreithnithe agus monatóireacht na gcomh-Ranna coimircíochta (an Roinn Sláinte, Seirbhísí Sóisialta agus Sábháilteacht Phoiblí (Thuaidh) agus an Roinn Sláinte (Theas). Lena chois sin, mar Phríomhoifigeach Cuntais, táim cuntasach do na coistí cuntas poiblí i ngach ceann den dá dhlínse.

2. Cuspóirí an Chórais Rialaithe Inmheánaigh

Dearadh an córas rialaithe inmheánaigh chun bainistíocht a dhéanamh ar riosca go leibhéal réasúnta seachas deireadh a chur le gach riosca nach mbainfear amach beartais, aidhmeanna agus cuspóirí; ní féidir leis mar sin ach dearbhú réasúnta agus ní dearbhú amach is amach a sholáthar. Bunaítear an córas rialaithe inmheánaigh ar phróiseas leanúnach a ceapadh chun na rioscaí nach mbainfí amach beartais, aidhmeanna agus cuspóirí an Bhoird a aithint agus a chur in ord tosaíochta, chun dóchúlacht gach riosca díobh sin agus an tionchar a bheadh acu dá dtitfidís amach a mheas, agus chun iad a bhainistiú go héifeachtach eacnamúil. Bhí an córas rialaithe inmheánaigh i bhfeidhm ag an mBord sa bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2013 agus

suas go dtí dáta fhormheasta na Tuarascála Bliantúla agus na gCuntas, agus tá sé ar aon dul le treoir na Ranna Airgeadais.

3. An Cumas Chun Riosca a Láimhsiú

An Fhoireann Bhainistíochta Sinsearaí atá freagrach as an bpróiseas bainistíochta rioscaí a chur i bhfeidhm agus a mhaoirsiú faoi threoir uaimse chun a chinntiú go mbíonn an próiseas ag obair faoi mar is ceart. Le cois athbhreithniú a dhéanamh ar chreat iomlán na rioscaí, déantar athbhreithniú ar gach moladh a fhaightear ó na hiniúcháirí inmheánacha agus seachtracha, agus cuirtear leis na rialuithe nó tugtar rialuithe nua isteach de réir mar is gá.

Bítear ag súil go n-oibreoidh gach ball foirne laistigh de na beartais bhunaithe ar riosca agus ar rialú inmheánacha, agus cuirtear oiliúint chuí orthu ina fhianaise sin.

4. An Creat Riosca agus Rialaithe

Tá clárleabhar rioscaí agus mairtís measúnaithe riosca ceaptha ag an mBord. Aithnítear rioscaí ar an leibhéal bunúsach agus ar an leibhéal rialaithe ag an tráth a mbíonn pleananna agus straitéisí gnó á gcur i dtoll a chéile. Tá creat ceaptha ag an mBord maidir le heolas bainistíochta rialta, athbhreithniú ar athraitheas, agus nósanna imeachta riaracháin agus rialaithe (lena n-áirítear leithscaradh dualgas agus córas tarmlighthe agus cuntasachta).

Áirítear air chomh maith:

- Córais chuimsiteacha buiséadta agus an buiséad bliantúil le bheith faofa ag an bPríomhfheidhmeannach;
- Nósanna imeacht chun na buiséid a athbhreithniú agus a aontú leis an bhFoireann Bainistíochta Sinsearaí; agus
- Tuarascálacha rialta airgeadais a ullmhú mar bhonn le monatóireacht agus athbhreithniú a dhéanamh ar dhul chun cinn.

Sa bhliain 2013 cabhair ab ea tuairimí na nIniúcháirí Inmheánacha agus Seachtracha agus Choiste Iniúcháireachta an Bhoird Chomhairligh agus an creat riosca agus rialaithe á athbhreithniú.

5. Athbhreithniú ar Éifeachtúlacht

I mo cháil mar an Duine Freagrach, táim freagrach as athbhreithniú a dhéanamh ar a éifeachtaí atá an córas rialaithe inmheánaigh. Is éard a bhíonn mar bhonn eolais faoin athbhreithniú a dhéanaim ar an gcóras rialaithe inmheánaigh obair na n-iniúcháirí inmheánacha agus na mbainisteoirí feidhmiúcháin a bhfuil sé de chúram orthu an creat rialaithe inmheánaigh a cheapadh agus a chothabháil, agus tuairimí a dhéanann na hiniúcháirí seachtracha ina litir don bhainistíocht agus tuarascálacha eile. Tá plean i bhfeidhm chun díriú ar laigeí agus a chinntiú go mbeidh an córas ag dul i bhfeabhas i gcónaí.

Seo a leanas na gníomhaíochtaí a thacaíonn leis an athbhreithniú ar éifeachtacht:

- D'athbhreithnigh an Fhoireann Bhainistíochta Sinearáí an Buiséad Bliantúil a d'fhaomh na Ranna Coimircíochta, go háirithe aon imeacht ó ghníomhaíocht bheartaithe; agus
- Coimeádadh an creat um bainistíocht riosca faoi athbhreithniú leanúnach agus cuireadh clárleabhar riosca nuashonraithe faoi bhráid Choiste Iniúcháireachta an Bhoird Chomhairligh.
- Rinne na hIniúcháirí Inmheánacha athbhreithniú sa bhliain 2013 ar na Rialuithe Inmheánacha Airgeadais a bhí i bhfeidhm.

Raymond Dolan

Ardoifigeach Feidhmiúcháin

Dáta: 2 Deireadh Fómhair 2014

An Bord um Chur Chun Cinn na Sábháilteachta Bia

Deimhniú na nArd-Reachtairí Cuntas agus Ciste chuig Comhdháil Thuaisceart Éireann agus chuig Tithe an Oireachais

Tá iniúchadh déanta againn ar chuntais an Bhoird um Chur Chun Cinn na Sábháilteachta Bia ('an Comhlacht') don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2013 de bhun fhorálacha an Ordaithe um Chomhar Thuaidh/Theas (Comhlachtaí Feidhmiúcháin) (Tuaisceart Éireann) 1999 agus an Acht Chomhaontú na Breataine - na hÉireann 1999 a cheanglaíonn iniúchadh agus deimhniú a dhéanamh i gcomhar ar na cuntais a chuirtear inár láthair ag an gComhlacht. Tá na cuntais comhdhéanta den Chuntas Ioncaim agus Caiteachais, Ráiteas ar na Gnóthachain agus na Caillteanais Iomlána Aitheanta, an Clár Comhardaithe, an Ráiteas ar an Sreabhadh Airgid agus na nótaí agus aguisíní gaolmhara. Ullmhaíodh na cuntais sin de réir na mbeartas cuntasíochta atá leagtha amach laistigh dóibh.

Freagrachtaí faoi seach an Chomhlachta, an Phríomhfheidhmeannaigh agus na nIniúcháirí

Mar a míníodh ar shlí níos iomláine sa Ráiteas ar Fhreagrachtaí, tá an Comhlacht freagrach as na cuntais a ullmhú agus as a bheith sásta go dtugann siad amharc cóir cothrom. Tá an Príomhfheidhmeannach, ina cháil mar Oifigeach Cuntasaíochta, freagrachas as a chinntiú go mbíonn cuíúlacht agus rialtacht ann i dtaca leis an úsáid a bhaintear as cistí poiblí. Is é ár fhreagracht na cuntais a iniúchadh de réir fhorálacha an Ordaithe um Chomhar Thuaidh/Theas (Comhlachtaí Feidhmiúcháin) (Tuaisceart Éireann) 1999 agus Acht Chomhaontú na Breataine - na hÉireann 1999. Rinneamar ár n-iniúchadh de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta ar Iniúchadh (RA agus Éire). Ceanglaíonn na caighdeáin sin orainne agus ar ár bhfoireann géilleadh le Caighdeáin Eiteacha an Bhoird um Chleachtais Iniúchta le haghaidh Iniúcháirí.

Raon iniúchadh na gcuntas

Ciallaíonn iniúchadh fianaise a fháil mar gheall ar na méideanna agus na nochta sna ráitis airgeadais, a bheidh dóthanach le deimhniú réasúnta a chur ar fáil go bhfuil na ráitis airgeadais saor ó mhíríteas ábhartha, bíodh sé mar thoradh ar chalaos nó ar mhíriltacht nó earráid eile. Áirítear air sin measúnú féachaint: an bhfuil na beartais chuntasaíochta cuí do chúinsí an Chomhlachta agus ar cuireadh i bhfeidhm iad go

comhsheasmhach agus ar nochtadh iad ar shlí imleor; a réasúnta atá na meastacháin thábhachtacha cuntasáíochta a rinne an Comhlacht; agus cur i láthair na ráiteas airgeadais ina n-iomláine. Lena chois sin léimid an t-eolas airgeadais agus neamhairgeadais sa Réamhrá chun aon mhíríteas ábhartha leis na cuntais iniúchta a aithint. Má thugaimid aon mhíríteas nó aon mhíríteacht ábhartha dealraitheach faoi deara breithnímid a impleachtaí dár ndeimhniú.

Lena chois sin, ceanglaítear orainn fianaise a fháil a bheith leordhóthanach chun dearbhú réasúnta a thabhairt gur cuireadh an caiteachas agus an t-ioncam a tuairiscíodh sna cuntais i bhfeidhm chun na gcríoch a cheap Chomhdháil Thuaisceart Éireann agus Dáil Éireann agus go bhfuil na bearta airgeadais ar aon dul leis na húdaráis a rialaíonn iad.

Tuairim ar Rialtacht

Is é ár dtuairim, go bunúsach, gur cuireadh an caiteachas agus an t-ioncam i bhfeidhm chun na gcríoch a cheap Chomhdháil Thuaisceart Éireann agus Dáil Éireann agus go bhfuil na bearta airgeadais ar aon dul leis na húdaráis a rialaíonn iad.

Tuairim ar na cuntais

Is é ár dtuairim:

- go dtugann na cuntais amharc fírinneach cothrom ar staid ghnóthaí an Chomhlachta amhail ar 31 Nollaig 2013 agus dá bharrachas, dá ghnóthachain agus dá chailteanais aitheanta iomlán agus de shreabhadh an airgid don bhliain dar críoch sin; agus
- gur ullmhaíodh na cuntais go cuí de réir fhorálacha an Ordaithe um Chomhar Thuaidh/Theas (Comhlachtaí Feidhmiúcháin) (Tuaisceart Éireann) 1999 agus Acht Chomhaontú na Breataine–na hÉireann 1999, agus na rialacha a eisíodh fúthu siúd.

Tuairim ar nithe eile

Is é ár dtuairim go bhfuil an t-eolas sa Réamhrá maidir leis na mbliain airgeadais dár ullmhaíodh na cuntais comhsheasmhach leis na cuntais.

Tuairiscímid de réir eisceachta sna cásanna seo a leanas

Tuairiscím de réir eisceachta más amhlaidh

- nár coimeádadh taifid chuntasaíochta leordhóthanacha; nó
- nach bhfuil na cuntais ag aontú leis na taifid chuntasaíochta; nó
- mura bhfuaireamar gach eolas agus míniú a theastaigh dár n-iniúchadh; nó
- mura léiríonn an Ráiteas ar Rialú Inmheánach gur géilleadh don treoir infheidhme maidir le rialachas corparáideach.

Níl rud ar bith le tuairisciú againn i dtaca leis na nithe sin a dtuairiscímid orthu de réir eisceachta.

Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste na hÉireann

Caisleán Bhaile Átha Cliath

Baile Átha Cliath 2

Éire

Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste Thuaisceart Éireann

106 Sráid na hOllscoile

Béal Feirste

BT7 IEU

CUNTAS IONCAIM AGUS CAITEACHAIS
don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2013

	Nótaí	2013 €	2012 €	2013 GBP	2012 GBP
Ioncam					
Deontas Ioncaim ó na Ranna	2(a)	8,364,077	7,672,393	7,103,276	6,221,313
Scaoileadh an Deontais Chaipitil	9	<u>140,096</u>	<u>135,789</u>	<u>118,978</u>	<u>110,107</u>
		8,504,173	7,808,182	7,222,254	6,331,420
Ioncam Eile	2(b)	<u>1,098,790</u>	<u>727,402</u>	<u>933,158</u>	<u>589,828</u>
Ioncam Iomlán		9,602,963	8,535,584	8,155,412	6,921,248
Caiteachas					
Costais Foirne	3(b)	2,946,796	2,615,351	2,502,596	2,120,709
Táillí na mBord	3(e)	81,230	85,131	68,985	69,030
Dímheas	6	140,096	134,853	118,978	109,348
Caiteachas ar Chláir Taighde	5	754,042	1,098,952	640,378	891,107
Gníomhaíochtaí Tionscnaimh	12	3,985,462	2,980,272	3,384,693	2,416,613
Costais Oibriúcháin Eile	4	<u>1,708,821</u>	<u>1,706,128</u>	<u>1,451,233</u>	<u>1,383,448</u>
Caiteachas Iomlán		9,616,447	8,620,687	8,166,863	6,990,255
(Barrachas) don bhliain		(13,484)	(85,103)	(11,451)	(69,007)
An méid a aistríodh go dtí an Cúlchiste Ginearálta	13	<u>(13,484)</u>	<u>(85,103)</u>	<u>(11,451)</u>	<u>(69,007)</u>

Baineann gach méid thuas le gníomhaíochtaí leanúnacha.

Cuid de na cuntais seo is ea na nótaí ar leathanaigh 16 go 27.

Raymond Dolan
Ardoifigeach Feidhmiúcháin

Dáta: 2 Deireadh Fómhair 2014

RÁITEAS AR NA GNÓTHACHAIN AGUS NA CAILLTEANAS AITHEANTA IOMLÁNA
don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2013

Nótaí	2013 €	2012 €	2013 GBP	2012 GBP
(Easnamh) don tréimhse (69,007)	(13,484)	(85,103)	(11,451)	
Gnóthachain (caillteanas) achtúireach ar dhliteanas pinsin ,351,000)	17(b) 3,480,000	(4,133,000)	2,955,425	(3
Aistrithe (Isteach) / Amach as an Scéime	0	37,000	0	30,000
Coigeartú ar an gcistiú pinsin iarchurtha	(3,480,000)	4,096,000	(2,955,425)	3,321,000
	_____	_____	_____	
(Caillteanas) aitheanta iomlán don tréimhse <u>(69,007)</u>	<u>(13,484)</u>	<u>(85,103)</u>	<u>(11,451)</u>	

Cuid de na cuntais seo is ea na nótaí ar leathanaigh 16 go 27.

Raymond Dolan
Ardoifigeach Feidhmiúcháin

Dáta: 2 Deireadh Fómhair 2014

CLÁR COMHARDAITHE
amhail ar 31 Nollaig 2013

	Nótaí	2013 €	2012 €	2013 GBP	2012 GBP
Sócmhainní Seasta					
Sócmhainní Inláimhsithe	6	1,000,370	1,065,066	834,008	869,200
Sócmhainní Reatha					
Dliteanais Reatha Creidiúnaithe - méideanna a dhlífear laistigh de bhliain	8	<u>(438,570)</u>	<u>(242,965)</u>	<u>(365,636)</u>	<u>(198,284)</u>
Glansócmhainní Reatha		161,953	175,437	135,020	143,174
Sócmhainní Iomlána					
Lúide Dliteanais Reatha roimh Phinsin		<u>1,162,323</u>	<u>1,240,503</u>	<u>969,028</u>	<u>1,012,374</u>
Cistiú Pinsin Iarchurtha	17(d)	8,260,000	10,642,000	6,886,362	8,685,000
Dliteanais Pinsin	17(b)	<u>(8,260,000)</u>	<u>(10,642,000)</u>	<u>(6,886,362)</u>	<u>(8,685,000)</u>
Glansócmhainní		<u>1,162,323</u>	<u>1,240,503</u>	<u>969,028</u>	<u>1,012,374</u>

Arna maoiniú ag:

Caipiteal & Cúlchistí

Cúlchiste Ginearálta	13	161,953	175,437	135,020	143,174
Cúlchiste an Deontais Chaipitil	9	<u>1,000,370</u>	<u>1,065,066</u>	<u>834,008</u>	<u>869,200</u>
		<u>1,162,823</u>	<u>1,240,503</u>	<u>969,028</u>	<u>1,012,374</u>

Cuid de na cuntais seo is ea na nótaí ar leathanaigh 16 go 27

Raymond Dolan
Ardoifigeach Feidhmiúcháin

Dáta: 2 Deireadh Fómhair 2014

RÁITEAS AR AN SREABHADH AIRGID
don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2013

	Nótaí	2013 €	2012 €	2013 GBP	2012 GBP
Glansreabhadh airgid isteach/(amach) ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin	10	117,887	32,830	103,717	21,495
Caiteachais caipitil & infheistíocht airgeadais					
Íocaíochtaí chun sócmhainní seasta inláimhsithe a cheannach	6	(75,400)	(20,522)	(64,034)	(16,641)
		-----	-----	-----	-----
Glansreabhadh airgid isteach / (amach) roimh mhaoiniú		42,487	12,308	39,683	4,854
Maoiniú					
An Cistiú Caipitil a Fuarthas		<u>75,400</u>	<u>20,522</u>	<u>64,034</u>	<u>16,641</u>
Méadú/(laghdú) in airgead tirim/iarmhéideanna bainc	11	<u>117,887</u>	<u>32,830</u>	<u>103,717</u>	<u>21,495</u>

Cuid de na cuntais seo is ea na nótaí ar leathanaigh 16 go 27.

Raymond Dolan
Ardoifigeach Feidhmiúcháin

Dáta: 2 Deireadh Fómhair 2014

NÓTAÍ AG GABHÁIL LEIS NA CUNTAIS

1. Beartais Chuntasaíochta

1.1 Coinbhinsean Cuntasaíochta

Ullmhaíodh na Ráitis Airgeadais de réir coinbhinsiún an chostais stairiúil.

Gan teorainn a chur leis an eolas a sholáthraítear, ullmhaítear na Ráitis Airgeadais ar bhonn fabhráithe agus géilleann siad do riachtanais chuntasaíochta agus nochta an Companies (Northern Ireland) Order 2006, Achtanna na gCuideachtaí i bPoblacht na hÉireann 1963 go 2013, na caighdeáin chuntasaíochta arna n-eisiúint nó arna nglacadh ag Bord na gCaighdeán Cuntasaíochta agus na riachtanais chuntasaíochta agus nochta arna n-eisiúint ag an Roinn Airgeadais agus Pearsanra agus an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe a mhéid is riachtanais cuí iad na riachtanais sin.

1.2 Ioncam

Is ionann ioncam agus deontais ioncam is infhaighte ón Roinn Sláinte agus ón Roinn Sláinte, Seirbhísí Sóisialta agus Sábháilteacht Phoiblí.

1.3 Sócmhainní Seasta

a) Áirítear sócmhainní Seasta Inláimhsithe ar chostas stairiúil don Bhord um Chur Chun Cinn na Sábháilteachta Bia.

b) Áirítear dímheas chun costas sócmhainní inláimhsithe a luachanna athluacháilte a dhíscríobh thar thréimhse a saolré fhóna.

Seo a leanas na modhanna a glacadh agus na rátaí sa bhliain a úsáideadh:

Trealamh Oifige 15% Líne Dhíreach

Trealamh Ríomhaire 33.3% Líne Dhíreach

Costais Maoine & Feistis	4% Líne Dhíreach
Fearais & Feistis	10% Líne Dhíreach
Tionscadal Caipitil LIMS	33.3% Líne Dhíreach

- c) Gearrtar dímheas i mbliain an cheannaigh ach ní i mbliain an chuir de láimh.
- d) Déantar Sócmhainní Seasta a chaipitliú a luaithe a sháraíonn siad €650 (GBP423).

1.4 Cáin Bhreisluacha

Níl ar chumas an Bhoird um Chur Chun Cinn na Sábháilteachta Bia CBL a athéileamh agus áirítear CBL mar chaiteachas nó i luach caipitil Sócmhainní Seasta.

1.5.1 Pinsin

Tá FRS17 glactha ag an mBord um Chur Chun Cinn na Sábháilteachta Bia i dtaca le cuntas a thabhairt ar phinsin.

Bunaíodh an Scéim Pinsin Thuaidh/Theas faoi na Comhlachtaí Feidhmiúcháin Thuaidh/Theas agus Turasóireacht Éireann le héifeacht ón 29 Aibreán 2005. Scéim sochar sainithe is ea é a mhaoinítear go bliantúil ar bhonn íoc mar a úsáidtear ó airgead arna soláthar ag Stáitchistí an RA agus na hÉireann. Riarthóir seachtrach a dhéanann an scéim a riaradh. Cuireann an Roinn Sláinte cistiú ar fáil don chomhlacht ón Stáitchiste. Déanann Stáitchiste an RA cion Thuaisceart Éireann de na sochair a íocadh sa bhliain a íoc díreach leis an riarthóir.

Clúdaíonn Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais (FRS) 17 sochair scoir. Áiríodh an dliteanas ag 31 Nollaig 2013 sna ráitis airgeadais agus cuireadh nóta nocht (Nóta 17) ar áireamh, inar mionsonraíodh ríofaí an athbhreithnithe achtúirigh, a rinne Xafinity Consulting le modh an aonaid réamh-mheasta. Áirítear air sin torthaí ríomh na ndliteanas pinsin agus costas fhostaithe (agus iar-fhostaithe) an Bhoird um Chur Chun Cinn na Sábháilteachta Bia chun críocha na gcuntas don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2013 agus figiúr comparáideach don bhliain 2012.

Léiríonn costais pinsin na sochair pinsin a thuill fostaithe sa tréimhse. Aithnítear méid is ionann leis an muirear pinsin mar ioncam sa mhéid is gur suim inaisghafa é, agus déantar é a fhritháireamh in aghaidh deontas a fhaightear sa bhliain chun íocaíochtaí pinsin a mhaoiniú. Is ionann dliteanais pinsin agus luach reatha na n-íocaíochtaí pinsin sa todhchaí atá tuillte ag an bhfoireann go dtí seo. Sócmhainn

chomhfhreagrach is ea cistiú iarchurtha pinsin, ós rud é gur acmhainní iad a chuirfear ar fáil i dtréimhse amach anseo ó Státhistí an RA agus na hÉireann ar an tslí atá luaite thuas.

Aithnítear gnóthachain agus cailteanais ag éirí as athruithe ar thiomhdí achtúireacha agus ó bharrachais agus easnamh ó thaithí sa Ráiteas ar na Gnóthachain agus na Cailteanais Aitheanta Iomlána. Ó 2012 amach, aithnítear an Costas Reatha Seirbhíse mar chomhlán ranníocaíochtaí na mball. Sna blianta roimhe sin ba é an nós ranníocaíochtaí na mball a aithint mar mhíreanna ar leith laistigh den nóta pinsean.

1.6 Caiteachas ar Chláir Taighde

Na costais a bhain le Conarthaí Taighde a áiríodh sa Chuntas Ioncaim agus Caiteachais, bunaíodh iad ar chaiteachas dlite agus iníoctha sa bhliain de bhun conarthaí taighde formheasta.

1.7 Cúlchiste an Deontais Chaipitil

Is ionann Cuntas Cúlchiste an Deontais Chaipitil luach neamh-amúchta an ioncaim a úsáideadh chun críocha caipitil.

1.8 Tuairisciú Airgeadra

Tuairiscítear bearta agus iarmhéideanna an Bhoird i bhfoirm euro agus steirling.

Is é an euro airgeadra oibre an Bhoird agus taifeadtar bearta san airgeadra sin. Taifeadtar bearta in airgeadraí eile i euro ag an ráta malairte is infheidhme ar dháta an bhirt. Sócmhainní agus dliteanais airgeadúla in airgeadraí eile, déantar iad a aistriú go euro ag na rátaí malairte is infheidhme ag dáta an chláir chomhardaithe (ráta deiridh). Tógtar gnóthachain agus cailteanais fíoraithe go dtí an Cuntas Ioncaim agus Caiteachais.

Ag deireadh bliana aistrítear na ráitis airgeadais go steirling. Aistrítear an Cuntas Ioncaim agus Caiteachais ag úsáid an mheánráta mhalairte don bhliain (2013 - 0.84926, 2012 - 0.81087) agus aistrítear an Clár Comhardaithe leis an ráta malairte deiridh (2013 - 0.8337, 2012 – 0.81610). Léirítear coigeartuithe ar airgeadra ag éirí ó aistriú na ráiteas airgeadais sa Ghlanreabhadh Airgid ó Ghníomhaíochtaí Oibriúcháin (Nóta 10), Cúlchiste an Deontais Chaipitil (Nóta 9). Cúlchiste Ginearálta (Nóta 13).

2. a) Deontais ó na Ranna

Tréimhse Airgeadais 1 Eanáir, 2013 go 31 Nollaig, 2013

		DOH	DHSSPS	IOMLÁN	DOH	DHSSPS	IOMLÁN
	Nóta:	€	€	€	GBP	GBP	GBP
Deontas Ioncaim		5,896,841	2,467,236	8,364,077	5,007,951	2,095,325	7,103,276
Cuntas Caipitlío chta	9	53,159	22,241	75,400	45,146	18,888	64,034
		<u>5,950,000</u>	<u>2,489,477</u>	<u>8,439,477</u>	<u>5,053,097</u>	<u>2,114,213</u>	<u>7,167,310</u>

Tréimhse Airgeadais 1 Eanáir, 2012 go 31 Nollaig, 2012

		DOH	DHSSPS	IOMLÁN	DOH	DHSSPS	IOMLÁN
	Nóta:	€	€	€	GBP	GBP	GBP
Deontas Ioncaim		5,235,995	2,436,398	7,672,393	4,245,711	1,975,602	6,221,313
Cuntas Caipitlío chta	9	14,005	6,517	20,522	11,356	5,285	16,641
		<u>5,250,000</u>	<u>2,442,915</u>	<u>7,692,915</u>	<u>4,257,067</u>	<u>1,980,887</u>	<u>6,237,954</u>

Faigheann an Bord um Chur Chun Cinn na Sábháilteachta Bia deontais ón Roinn Sláinte (DOH) agus ón Roinn Sláinte, Seirbhísí Sóisialta agus Sábháilteacht Phoiblí (DHSSPS). Is iad na máideanna faoi seach DOHC 71% (2012, 68%), and DHSSPS 29% (2012, 32%).

Taifeadtar na deontais bhronnta ar ráta malartaithe pian gnó ar mhaithe le buiséadú agus ag an ráta malairte an dáta fheidhmithe iarbhéir maidir leis na ráitis airgeadais.

b) Ioncam Eile

	Nóta:	2013 €	2012 €	2013 GBP	2012 GBP
Ús Bainc		790	1,402	671	1,137
Glanchistiú iarchurtha le	17 (c)	1,098,000	726,000	932,487	588,691
haghaidh pinsean		<u>1,098,790</u>	<u>727,402</u>	<u>933,158</u>	<u>589,828</u>

3. Costais Foirne

a) Ba é meánlíon seachtainiúil na foirne (lena n-áirítear foireann ghníomhaireachta:

Stiúrthóireachta	2013	2012
An Bhainistíocht Shinsearach	5	5
Oibríochtaí Corparáideacha	12	13
Eolaíocht an Bhia	5	6
Sláinte & Cothú an Duine	4	3
Margaíocht & Cumarsáid	<u>7</u>	<u>7</u>
Iomlán	<u>33</u>	<u>34</u>

chb) Ba iad na costais a tabhaíodh i ndáil leis na baill foirne sin:

	2013	2012	2013	2012
	€	€	GBP	GBP
Costais Tuarastail	1,658,987	1,705,603	1,408,911	1,383,022
ÁSPC an Fhostóra	132,701	139,921	112,698	113,458
Foireann Ghníomhaireachta	0	17,854	0	14,477
Costais Pinsin:				
Costais Reatha Seirbhíse Pinsin	1,155,108	751,973	980,987	609,752
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	2,946,796	2,615,351	2,502,596	2,120,709
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>

I gcaitheamh na bliana, rinneadh €108,722 /£92,333 (2012 €106,870/£86,658) d'asbhaintí a bhain le pinsin, faoi na Bearta Airgeadais Éigeandála ar mhaithe le Leas an Phobail 2009, leasaithe, agus íocadh siad leis an Roinn Sláinte.

Líonadh post an Bhainisteora Airgeadais, a bhí folamh, ar bhonn sealadach sa bhliain 2010. Rinne an Chúirt Oibreachais moladh go ndéanfaí an post a athghrádú. Cuireadh an ceist ar aghaidh go dtí na Ranna coimircíochta dá mbreithniú, agus líonfar an post go buan a luaithe a bheidh an ceist grádaithe soiléirithe.

- c)** Seo a leanas líon na bhfostaithe ag deireadh bliana ar thit a gcuid luachanna saothair (lena n-áirítear ranníocaíochtaí pinsin) laistigh de na bandaí seo a leanas (is ionann seo agus na luachanna saothair bhliantúla):-

	2013	2012
€40,001- 50,000	4	6
€50,001- 60,000	3	2
€60,001- 70,000	3	4
€70,001- 80,000	2	3
€80,001- 90,000	3	2
€90,001-100,000	1	2
€100,001-110,000	0	0
€110,001-120,000	1	1

d) Cuirtear an t-eolas seo a leanas ar fáil i dtaca leis an bhFoireann Bainistíochta Sinsearaí:-

	Luach Saothair	Luach Saothair	Fíormhád ú / (Laghdú) i bPinsean Tuillte	Fíormhád ú / (Laghdú) i bPinsean Tuillte	Luach an Phinsin Fabhrait he ag deireadh bliana	Luach an Phinsin Fabhrait he ag deireadh bliana	Aois (blianta)
	€	GBP	€	GBP	€	GBP	
Mr M Higgins (CEO)	114,185	96,973	(3,716)	(3,156)	55,235	46,049	58

Mr Ray Dolan (Stiúrthóir, Oibríochtaí Corparáideacha), an Dr. Gary Kearney (Stiúrthóir, Eolaíocht an Bhia), Choimeád an Dr. Clíodhna Foley-Nolan (Stiúrthóir, Sláinte agus Cothú an Duine) agus Ms Fiona Gilligan (Stiúrthóir, Margaíocht agus Cumarsáid) siar a gcead chun an t-eolas thuas a nochtadh. All emoluments are in line with standard public sector emoluments for their grades.

e) Íocadh na táillí seo a leanas le baill an Bhoird Chomhairligh in 2013:-

	2013	2012	2013	2012
	€'000	€'000	GBP'000	GBP'000
Lynn Ni Bhaoigheallain	10-15	10-15	10-15	10-15

Darina Allen*	0	1-3	0	1-2
Julie Andrews	5-10	5-10	5-10	5-10
Thomas Burns	5-10	5-10	5-10	5-10
Brendan Kehoe	5-10	5-10	5-10	5-10
Alan McGrath	5-10	5-10	5-10	5-10
Helen O Donnell	5-10	5-10	5-10	5-10
Edward Spelman	5-10	5-10	5-10	5-10
Hannah Su	5-10	5-10	5-10	5-10
Campbell Tweedie	5-10	5-10	5-10	5-10
Mary Upton	5-10	5-10	5-10	5-10
Jane Wells	5-10	5-10	5-10	5-10

*Dhiúltaigh Darina Allen glacadh le híocaíocht de tháillí boird ó Mhárta 2012 ar aghaidh.

Ba é €81,230/£68,985 (2012 €85,131/£69,030) iomlán na dtáillí a íocadh le baill den Bhord Comhairleach in 2013. Níor cuireadh ar sochar comhchineálach ar fáil don Bhainistíocht Shinsearach ná do bhaill an Bhoird Chomhairligh. Íocadh €6,354/£5,396 (2012 €10,763/£8,727) san iomlán le baill an Bhoird Chomhairligh chun costais taistil agus cothabhála a chúiteamh. Áirítear an méid sin sna costais taistil agus cothabhála a nochtar i nóta 4.

4. Costais Oibriúcháin Eile

	2013	2012	2013	2012
	€	€	GBP	GBP
Cíos & Leictreachas	590,506	581,385	501,493	471,428
Príontáil, Tuarascálacha & Litríocht	1,082	480	919	389
Taisteal & Cothabháil	191,590	198,677	162,710	161,101
Tacaíocht Ríomhaire	133,886	131,528	113,704	106,652
Teileafón	55,779	44,610	47,371	36,173

Postas & Páipéarachas	13,729	29,600	11,660	24,002
Costais Cruinnithe*	11,808	5,305	10,028	4,302
Costais Oifige	52,712	57,405	44,766	46,548
Éagsúlacht Airgeadra	(8,126)	49,588	(6,901)	40,209
Costais Earcaíochta	9,282	22,786	7,883	18,476
Fógraíocht	651	338	553	274
Oiliúint	47,544	52,987	40,377	42,966
Árachas	22,083	22,091	18,754	17,913
Síntiúis	17,738	17,764	15,064	14,404
Luach Saothair an Iniúchára	18,300	19,270	15,541	15,625
Táillí Díl & Gairmiúla	73,614	61,691	62,517	50,023
Glanadh & Lónadóireacht	38,044	40,107	32,309	32,522
Cothabháil & Deisiúchán	50,193	56,794	42,627	46,053
Táillí Bainc	2,260	2,145	1,919	1,739
Ánrachtaí	140,089	197,723	118,972	160,328
Tionscnaimh Bhia Pobail	243,461	108,311	206,762	87,826
Caillteanas - Sócmhainn	0	936	0	759
Sheasta a Cuireadh de Láimh	2,596	4,607	2,205	3,736
Comhionannas & Míchumas				
	1,708,821	1,706,128	1,451,233	1,383,448

* Ba é €2,805/£2,382 (2012 €1,380/£1,119) an cion fáilteachais ag cruinnithe sa bhliain 2013.

5. Caiteachas ar Chláir Taighde

	2013	2012	2013	2012
	€	€	GBP	GBP
Ceimic & Tocsaineolaíocht	75,000	25,000	63,695	20,272
Eolaíocht an Bhia	338,117	251,110	287,149	203,617
Sláinte agus Cothú an Duine	299,528	797,842	254,377	646,946
Micribhitheolaíocht & Faireachas	41,397	25,000	35,157	20,272
	<hr/> 754,042	<hr/> 1,098,952	<hr/> 640,378	<hr/> 891,107

6. Sócmhainní Seasta

	Oifig Trealamh	Réadmha oin & Feistiú Costas	Fearais & Feistis	Trealamh Ríomhaire & Bogearraí	Tionscadal Caipitil LIMS	Iomlán
Costas nó Luacháil	€	€	€	€	€	€
Ag 1 Eanáir 2013	390,892	1,811,949	208,614	511,262	429,321	3,352,038
Breiseanna	5,752	0	0	69,648	0	75,400
Nithe a cuireadh de lámh	0	0	0	0	0	0
Ag 31 Nollaig 2013	396,644	1,811,949	208,614	580,910	429,321	3,427,438
Dímheas						
Ag 1 Eanáir 2013	386,528	813,657	193,327	464,139	429,321	2,286,972
Soláthar don bhliain	1,961	70,758	3,881	63,496	0	140,096
Nithe a cuireadh de lámh	0	0	0	0	0	0
Ag 31 Nollaig 2013	388,489	884,415	197,208	527,635	429,321	2,427,068
NBV ag 31 Nollaig 2013	8,155	927,534	11,406	53,275	0	1,000,370
NBV ag 31 Nollaig 2012	4,364	998,292	15,287	47,123	0	1,065,066
	GBP	GBP	GBP	GBP	GBP	GBP
NBV ag 31 Nollaig 2013	6,799	773,285	9,509	44,415	0	834,008
NBV ag 31 Nollaig 2012	2,561	814,796	12,476	28,457	0	860,390

7. Sócmhainní Reatha

	2013	2012	2013	2012
	€	€	GBP	GBP
Féichiúnaithe	50,985	32,270	42,506	26,336
Réamhíocaíochtaí & Ioncam Fabhráithe	122,915	77,396	102,474	63,163
Airgead sa bhanc agus ar láimh	426,623	308,736	355,676	251,959
	<hr/> 600,523	<hr/> 418,402	<hr/> 500,656	<hr/> 341,458

8. Creidiúnaithe (méideanna a dhlífead laistigh de bhliain)

	2013	2012	2013	2012
	€	€	GBP	GBP
Creidiúnaithe & Fabhrúithe	438,570	242,965	365,636	198,284

9. Cúlchiste an Deontais Chaipitil

	2013	2012	2013	2012
	€	€	GBP	GBP
Iarmhéid Tosaigh	1,065,066	1,180,333	869,200	985,932
Breiseanna Caipitil	75,400	20,522	64,034	16,641
Lúide an méid a scaoileadh leis an gCuntas I&C *	(140,096)	(135,789)	(118,978)	(110,107)
Coigeartú le haghaidh Athrú Airgeadra			19,752	(23,266)
	<hr/> 1,000,370	<hr/> 1,065,066	<hr/> 834,008	<hr/> 869,200

*Méid a scaoileadh isteach sa Chuntas I& C	2013	2012	2013	2012
	€	€	GBP	GBP
Amúchta ar aon dul le dímheas	(140,096)	(134,853)	(118,978)	(109,348)
Méid a scaoileadh tar éis sócmhainní seasta a bheith curtha de láimh		(936)		(759)
	<u>(140,096)</u>	<u>(135,789)</u>	<u>(118,978)</u>	<u>(110,107)</u>

10. Glan-insreabhadh Airgid / (Eis-Sreabhadh ó Ghníomhaíochtaí Oibriúcháin	2013	2012	2013	2012
	€	€	GBP	GBP
Barrachas (Easnamh) don tréimhse	(13,484)	(85,103)	(11,451)	(69,007)
Aistriú ó Chúlchiste an Deontais	(140,096)	(135,789)	(118,978)	(110,107)
Táillí Dímheasa	140,096	134,853	118,978	109,348
Caillteanas Diúscartha Capítal	0	936	0	759
(Méadú)//Laghdú ar Fhéichiúnaithe	(64,234)	224,597	(55,481)	189,711
(Méadú)//Laghdú ar Chreidiúnaithe	195,605	(106,664)	167,352	(93,761)
Coigeartú le haghaidh Athrú Airgeadra			3,297	(5,448)
	<u>117,887</u>	<u>32,830</u>	<u>103,717</u>	<u>21,495</u>

Léiríonn an coigeartú reatha maidir le haistriú airgeadra an méid gluaiseachta i luach na sócmhainní agus na ndliteanas reatha is inchurtha don athrú i rátaí malairte ó cheann ceann na bliana.

11. Anailís ar na hiarmhéideanna airgid a thaispeántar ar an gClár Comhardaithe	Ag	Sreabhadh	Ag
	01/01/2013	Airgid	31/12/2013
	€	€	€
Cuntas Euro	238,957	(124,200)	114,757
Cuntas Steirling	77,209	(35,500)	41,709
Cuntas Taisce	2,049	278,631	280,680
Mionairgead	451	(299)	152
Cártaí Creidmheasa	(9,930)	(745)	(10,675)
Iomlán	308,736	117,887	426,623

12. Gníomhaíochtaí Tionscnaimh	2013	2012	2013	2012
	€	€	GBP	GBP
	Costais na Meán	2,902,405	2,249,337	2,464,896
Costais Mhargaíochta	649,720	255,606	551,781	207,263
Imeachtaí	251,602	272,754	213,676	221,168
Foilseacháin	55,592	62,134	47,212	50,383
Urraíocht ar Thionscadail & ar Chomhdhálacha	41,546	53,298	35,283	43,218
Forbairt Oideachasúil	45,646	57,102	38,765	46,302
Gníomhaíochtaí Líne Cabhraí	38,951	30,041	33,080	24,359
	3,985,462	2,980,272	3,384,693	2,416,613

13. Cúlchiste Ginearálta

	2013	2012	2013	2012
	€	€	GBP	GBP
Iarmhéid Tosaigh	175,437	260,540	143,174	217,629
Barrachtas/(Easnacmh)	(13,484)	(85,103)	(11,451)	(69,007)
Coigeartú le haghaidh Athrú Airgeadra			3,297	(5,448)
Iarmhéid Deiridh	161,953	175,437	135,020	143,174

14. Bearta Páirtithe Gaolmhara

Comhlacht feidhmiúcháin trasteorann is ea Bord Chur chun cinn na Sábháilteachta Bia a urraíonn an Roinn Sláinte agus an Roinn Sláinte, Seirbhísí Sláinte agus Sábháilteacht Phoiblí a mbreathnaítear orthu mar pháirtithe gaolmhara. I gcaitheamh na bliana ba iad na ranna sin a chuir formhór na gcistí ar fáil don Bhord um Chur Chun Cinn na Sábháilteachta Bia agus tharla bearta éagsúla idir na ranna sin agus an Bord.

15. Caiteachas Caipitil sa Todhchaí

Ní raibh aon cheangaltas caipitiúil ar an mBord um Chur chun cinn na Sábháilteachta Bia ag 31 Nollaig 2013.

16. Léasaí /Gealltanais

(a) Léasaí Oibriúcháin

Tá gealltanais bhliantúla léasa ag an mBord i dtaca leis na léasaí oibriúcháin ar réadmhaoin mar a n-éagfaidh téarmaí na léasaí mar seo a leanas:

	31/12/2013	31/12/2012
	€	€
Laistigh de 1 Bhliain	-	(76,772)
Idir 2 agus 5 Bliana	-	-
Breis is 5 Bliana	560,000	560,000
	<hr/>	<hr/>
	560,000	483,228
	<hr/>	<hr/>

Miondealaítear mar seo a leanas an cíós bliantúil is iníoctha i dtaca le háitreabh ar cíós:

Suíomh	Dáta Éaga	Cíosanna iníoctha / (infhaighte)			
		2013	2012	2013	2012
		€	€	GBP	GBP
Corcaigh	2026	370,000	370,000	314,226	300,022
Foléas Chorcaí 2013		(76,772)	(76,772)	(65,199)	(62,252)
Baile Átha Cliath	2021	190,000	190,000	161,359	154,065
Costais Bhliantúla Iomlána		<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
		483,228	483,228	410,386	391,835
		<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>

(b) Gealltanais

Tá gealltanais ag an mBord i dtaca le conarthaí faofa taighde ag 31 Nollaig 2013 ar fiú €1,085,062/£904,616 (2012 €339,005/£276,662) iad.

17. Pinsin

An luacháil a úsáideadh le haghaidh nochtuithe FRS17, bunaíodh é ar luacháil achtúireach amhail ar 31 Nollaig 2013 ag achtúire neamhspleách. Na toimhdí a úsáideadh chun dliteanais scéime amhail ar 31 Nollaig 2013 faoi FRS17 a ríomh:

a) Na príomhthoimhdí achtúireachta a úsáid don ríomh

	2013	2012
Ráta lascaine (Poblacht na hÉireann)	3.50%	2.70%
Ráta lascaine (Tuaisceart Éireann)	4.50%	4.10%
Ráta boilscithe (Poblacht na hÉireann)	2.00%	2.50%
Ráta boilscithe (Tuaisceart Éireann)	2.50%	1.80%
Ráta méadaithe ar thuarastal	4.00%	4.00%
Ráta méadaithe ar phinsin (Poblacht na hÉireann):		
Ar aon dul le méaduithe ar thuarastal	4.00%	4.00%
Ar aon dul leis an CPI	2.00%	2.50%
Ráta méadaithe ar phinsin (Tuaisceart Éireann)	2.50%	1.80%
An meánsaol a bhfuil súil leis ag aois 65 i gcás		
Fear atá 65 anois	21.6 bl	21.5 bl
Bean atá 65 anois	24.2 bl	24.1 bl
Fear atá 45 anois	23.5 bl	23.4 bl
Bean atá 45 anois	26.0 bl	25.9 bl

b) Gluaiseach i nGlandliteanas Pinsin sa bhliain airgeadais	2013	2012	2013	2012
	€'000	€'000	GBP'000	GBP'000
(Easnamh) sa phhlean ag 1 Eanáir	(10,642)	(5,820)	(8,685)	(4,861)
Sochair a íocadh i 2011	57	26	48	21
Costas reatha seirbhíse	(857)	(475)	(728)	(385)
Glanaistriú amach as/(isteach ins) an scéim	(0)	37	0	30
Ioncam/(muirear airgeadais eile	(298)	(277)	(253)	(225)
Gnóthachan/(cailteanas) achtúireach	3,480	(4,133)	2,955	(3,351)
Difríochtaí malairte -				
Comparáidí le GBP			(223)	86
	_____	_____		
(Easnamh) sa phlean ag 31 Eanáir	(8,260)	(10,642)	(6,886)	(8,685)
	_____	_____		

.....Ar leanúint ar lch 26

(b) Gluaiseacht i nGlandliteanas Pinsin sa bhliain airgeadais, ar leanúint

Seo an anailís ar an ngluaiseacht i (easnamh) sa Phlean sa tréimhse:

	2013	2012	2013	2012
	€'000	€'000	GBP'000	
	GBP'000			
Gnóthachan/(caillteanas)	700	119	594	96
Gnóthachan/(caillteanas) ar athrú toimhdí airgeadais	2,780	(4,252)	2,361	(3,448)
Difríochnaí malairte - Comparáidí GBP				1
	_____	_____	_____	
Gnóthachan/(caillteanas) achtúireach (3,351)	3,480	(4,133)	2,955	
	_____	_____	_____	

An méadú achtúireach de dhroim méadú ar an ráta lascaine i bPoblacht na hÉireann agus laghdú sa ráta méadaithe sa phinsean i bPoblacht na hÉireann.

c) Anailís ar an gCuntas Ioncaim agus Caiteachais don bhliain airgeadais

Seo a leanas an anailís ar an nglanchistiú pinsin iarchurtha:

	2013	2012	2013	2012
	€'000	€'000	GBP'000	
	GBP'000			
Costas reatha seirbhíse	857	475	728	385
Costas airgeadais eile	298	277	253	225
Sochair a íocadh i 2011	(57)	(26)	(48)	(21)
Difríochtaí malairte –			(1)	(1)
Comparáidí le GBP				
	_____	_____	_____	
	1,098	726	932	588
	_____	_____	_____	

Seo a leanas anailís ar na costais reatha seirbhíse pinsin:

	2013	2012	2013	2012
	€'000	€'000	GBP'000	
	GBP'000			
Costas reatha seirbhíse	857	475	728	385
Costas airgeadais eile	298	277	253	225

Difríochtaí malairte – (1)

Comparáidí le GBP

	1,155	752	981	609
--	-------	-----	-----	-----

d) Cistiú Pinsin Iarchurtha

De réir an chleachtais chuntasaíochta maidir le comhlachtaí Stát-urraithe neamhthráchtála i bPoblacht na hÉireann, aithníonn an Bord um Chur Chun Cinn na Sábháilteachta Bia sócmhainn arbh ionann é agus acmhainní a churfear ar fáil ag Státchistí na RA agus Éireann ar son an dliteanais neamhchistithe iarchurtha le aghaidh pinsean ar bhonn roinnt ócáidí san am a ghabh romhainn. Áirítear ar na himeachtaí seo an tacaíocht reachtúil do na scéimeanna aoisliúntais, agus an beartas agus an cleachtas i dtaca le maoiniú na bpinsean seirbhíse poiblí sa dá dhlínse lena n-áirítear an próiseas meastacháin bliantúil. Cé nach bhfuil aon chomhaontú foirmiúil ann agus mar sin níl aon ráthaíocht ann maidir leis na méideanna áirithe sin leis na comhlachtaí maoinithe, níl aon fhianaise ag an mBord um Chur Chun Cinn na Sábháilteachta Bia nach leanfaidh an beartas maoinithe seo den mhéid seo ar aon dul leis an gcleachtas reatha. Níl an socrú seo ar aon dul leis an gcleachtas cuntasaíochta sa RA mar is amhlaidh nach n-aithnítear dliteanas maoinithe go dtí go dtagann sé le bheith iníoctha, ceal ráthaíocht fhoirmiúil ann.

Ba é an tsócmhainn maoinithe iarchurtha le haghaidh pinsean ag 31 Nollaig 2013 €8.260m /£6.886m (2012: €10.642m/£8.685m).

	2013	2012	2013	2012
	€'000	€'000	GBP'000	
	GBP'000			
Iarmhéid Tosaigh ag 1 Eanáir	10,642	5,820	8,685	4,861
(Méadú)//Laghdú in Iarchurtha				
Cistiú Pinsin	(2,382)	4,822	(1,799)	3,824

	_____	_____	_____	_____
Iarmhéid ag 31 Nollaig	8,260	10,642	6,886	8,685
	_____	_____	_____	_____

e) Stair na nDliteanas Sochar Sainithe

	2013	2012	2011	2010
	€'000	€'000	€'000	€'000
(Easnamh) amhail ar 31 Nollaig	(8,260)	(10,642)	(5,820)	(4,991)
Coigeartú taithí ar na dliteanais				
Ar a n-áirítear éifeacht an ráta mhalairte				
gnóthachan/(caillteanas)	700	119	(13)	525
Céatadán na nDliteanas Scéime	8.5%	1.1%	0.2%	10.5%

	2013	2012	2011	2010
	GBP'000	GBP'000	GBP'000	GBP'000
(Easnamh) amhail ar 31 Nollaig	(6,886)	(8,685)	(4,861)	(4,296)
Coigeartú taithí ar na dliteanais				
Ar a n-áirítear éifeacht an ráta mhalairte				
gnóthachan/(caillteanas)	594	96	(11)	452

Céatadán na nDlíteanas Scéime 10.5%	8.5%	1.1%	0.2%
--	------	------	------

ACCOUNTS DIRECTION

FOOD SAFETY PROMOTION BOARD

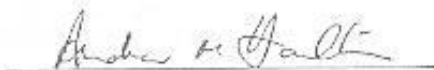
ACCOUNTS DIRECTION GIVEN BY THE NORTHERN DEPARTMENT OF HEALTH, SOCIAL SERVICES AND PUBLIC SAFETY AND THE SOUTHERN DEPARTMENT OF HEALTH AND CHILDREN, WITH THE APPROVAL OF THE FINANCE DEPARTMENTS NORTH AND SOUTH, IN ACCORDANCE WITH THE NORTH/SOUTH CO-OPERATION (IMPLEMENTATION BODIES) (NORTHERN IRELAND) ORDER 1999 AND THE SOUTHERN BRITISH-IRISH AGREEMENT ACT 1999.

The annual accounts shall give a true and fair view of the income and expenditure and cash flows for the financial year, and the state of affairs as at the year end. Subject to this requirement, the Body shall prepare accounts for the financial period 2 December 1999 to 31 December 2000 and subsequent financial years in accordance with:

- a. the North/South Implementation Bodies Annual Reports and Accounts Guidance;
- b. other guidance which Finance Departments may issue from time to time in respect of accounts which are required to give a true and fair view;
- c. any other specific disclosures required by sponsoring Departments;

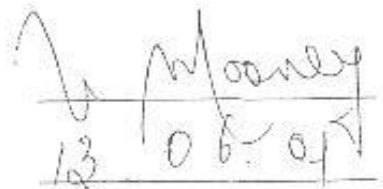
except where agreed otherwise with Finance Departments, in which case the exception shall be described in the notes to the accounts.

Signed by the authority of the
Department of Health, Social
Services and Public Safety

Dated 18.06.07

Department of Health
and Children

13 06 07